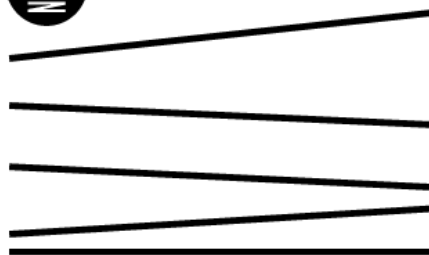

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Oehlenschläger, Adam.

Ærlighed varer længst. Idyl.

København : Forfatterens Forlag, 1813

82 s.

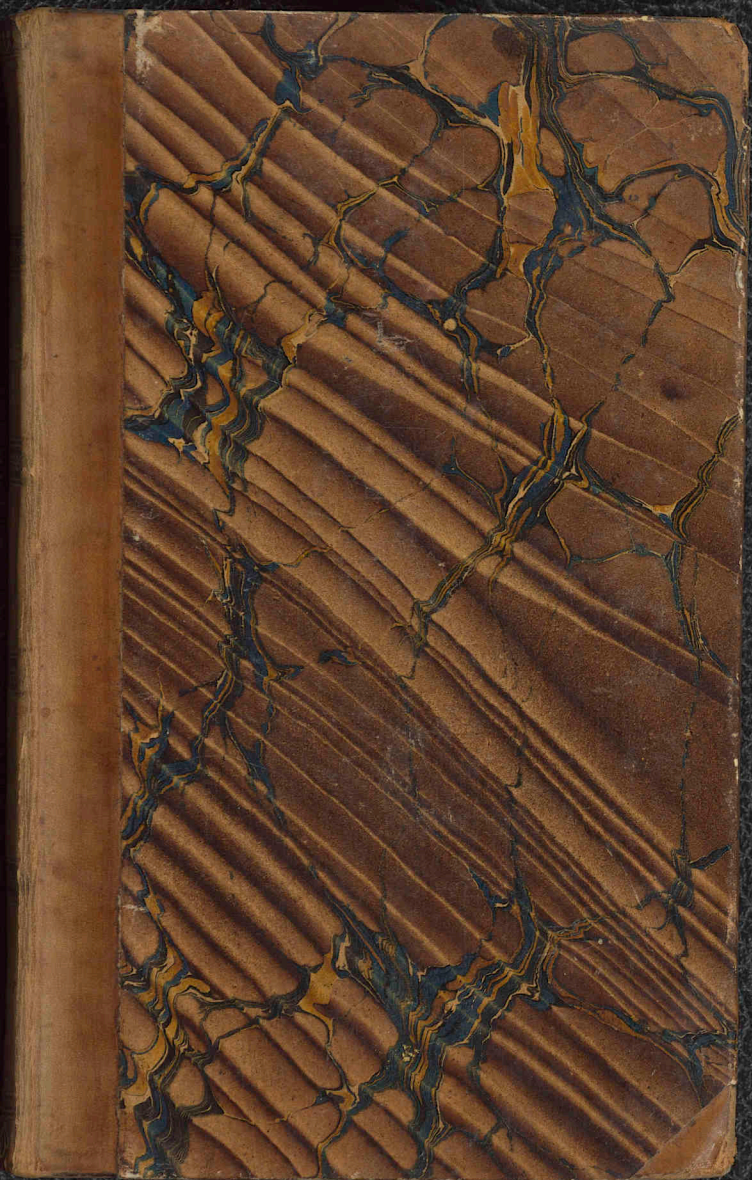
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

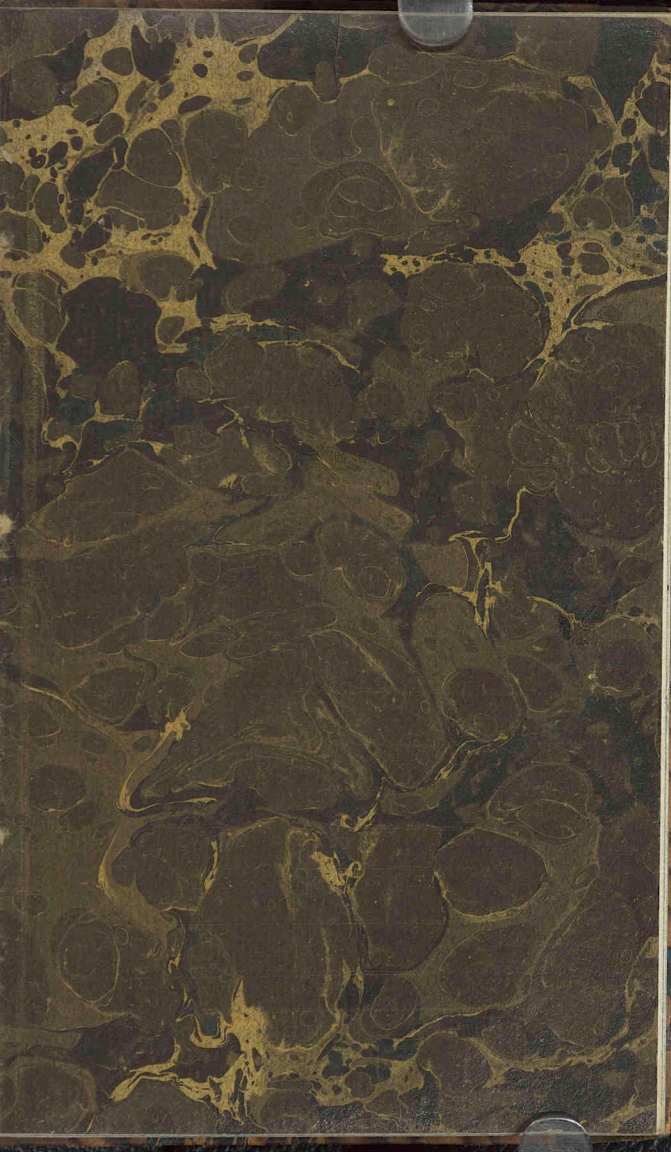

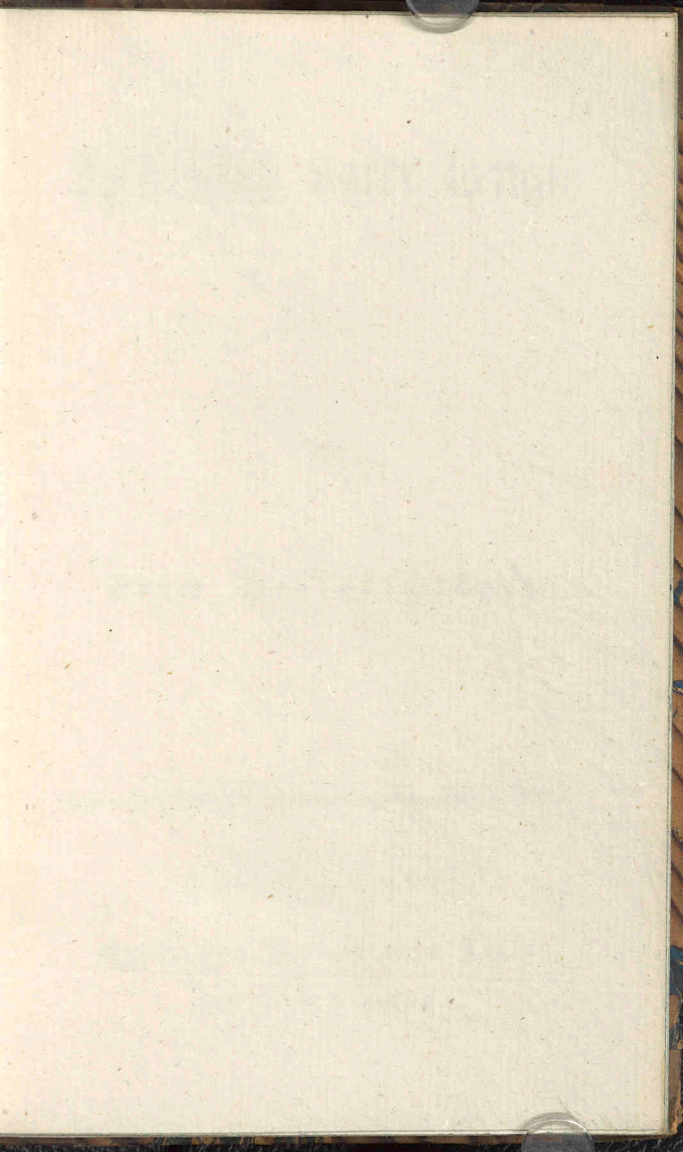
DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130019424368

55. - 255.

Ærlighed varer længst

Tryk

af

Adam Dehlenschläger.

Kjøbenhavn 1813.

Trykt paa Forfatterens Forlag

hos Bøns Brünnich.

Ørlighed varer længst.

(Efter et Folkesagn fra Harzen; see Dittmars
Volksagen.)

Personerne:

Henrik, Biskop af Halberstadt.

Weit, Biskop af Würzburg.

Konrad, en Hyrde.

Lise, en Hyrbinde.

Peter, Weits Fortrolige.

Handlingen foregaaer paa Elottet Grønningen og i
Skoven derved.

Første Handling.

En fløn varm Sommerdag. Begge Biskopperne sidde i Slotsgaarden under et Lindetræ ved Middagsbordet. Den gamle Borg i Grunden og til den ene Side; til den anden Side et Stakit, som gaaer ud til Velen. To store Postaler staae for dem paa Bordet.

Beit.

Taksigelse for det gode Maaltid, høiarverdige Broder!

Henrik (rækker ham Haand).

Sagen Omstændigheder mellem gamle Venner. Naar Biskop Beit kommer til Halberstadt, saa er han Henriks Gæst; og naar Henrik kommer til Würtzburg, saa er han Beits. Det gaaer so op!

Zeit.

Det gaaer ikke op, ærverdige Broder! Jeg har aldrig beværtet Eder saaledes.

Henrik.

Jeg seer Pokalerne ere bragte ind til Efterbordet. Vil I prøve?

Zeit.

Det er en god Indretning at dække herude paa Gaarden. Dagen er varm, og man mærker det neppe.

Henrik.

Bliserne kiole. Vinden vifter svalt. Den gamle Borg staaer os i Ryggen med sin Skygge. Elge for os er Veien med de grønne Træer. Kun en Straale falder giennem Løvet og forgylder Rhinskvinen i vore Glas. Paa den Maade nyder man Guds Gaver i Mag og Behag.

Zeit.

Vi ville drikke Noahs — Her er dog ingen tilstæde?

Henrik.

Jeg har ladet Tjenerne gaae; de ere kun til Uleilighed mod Enden af Maaltidet. Et Skiaint, somt Ord er som Champagneskum, det vil driffes strax. Naar det glemmes bliver det Glær.

Beit.

Vi ville driffe Noahs Skaal, Herr Broder! Af alle Synder finder jeg den tilgiveligst, som vor Stamme-fader begik; og af alle hedenske Guder har jeg meest Overbærelse med Bacchus.

Henrik.

Vi maae være vor Urvesfende Tyrken imod i Alting: Han har hundrede Koner, vi have ingen; han drikker ingen Wiin, — det gjøre vi!

Beit (med muntret Estertryk).

Ja det gjøre vi, Herr Broder! (Deffinte)
Ægte Johannisberger!

Henrik.

Jeg har endnu et Fad ægte Würzburger; men det tør jeg ikke komme med idag; det var at byde Bagerbørn Hvedebrød.

Zeit.

Det misunde I nordlige Visper dog os
sydlige: Vi have den bedre Vin; i Sachsen
vorer den for siur.

Henrik.

Derfor er der Handel og Bandel til i Ber-
den, Herr Broder! Der vorer Vin nok for alle
Mennesker, naar de blot ville tillade hverandre
at hente den og drikke den.

Zeit.

I har Ret! Vinen vinder ved at reise;
især til Skibb, siger man. Men Narene for-
ædler den dog mest.

Henrik.

Narene forædle alt Mandeligt.

Zeit.

Det er sandt! Forstanden udvikler sig
med Narene. Der er nu Ludolf af Colln, om
hvem I veed, vi ikke havde store Tanker, da vi
som Chordrenge sang sammen i den store Stras-
burger Münster, hvor han hverken kunde holde
Takt eller Tone!

Henrik.

Hu? Har han pludselig faaet sin Forstand?

Veit.

Han har havt en god Idee, som jeg i visse Maader misunder ham; skiondt jeg vel under tiden har tænkt paa noget lignende. Seer I, Herr Broder! man drikker det ene Ørehoved Viin efter det andet, og inden man veed et Ord deraf, er Forraaden sluppen. For at raade Bod derpaa, har han kaldet alle Bødkerne sammen i sit Fyrstedømme, og ved deres Hielp ladet forfærdige en Tønde paa hundred og halvtredsindstyve Ankere. Denne Hvalfsif af et Viinfad har han ladet fylde med god Rhinskeiin. Tænk hvad det vil blive for en Viin, naar den har ligget sin behørigre Tid!

Henrik.

Det gaaer jo min gamle Ven Ludolf som Gubben, der kjøbte en Krage, for at see om den kunde blive hundrede Aar!

Veit.

Men skal man da ikke tænke paa Vosteriten-
ten, Domine frater?

Henrik.

Jo, det er sandt!

Veit.

Der komme ogsaa Biskopper efter os!

Henrik.

Det ville vi haabe.

Veit.

Og de drikke ogsaa Vin!

Henrik.

Det er at formode. (De klinker og drikke igien)
Ha ha! Der driver Konrad Gaarene ud paa
Overdrevet. Det var silde Konrad! Kom her-
ind, min Søn! lad mig klappe Mads Gedde-
buk, før du gaar.

Veit.

O nei, Domine frater! lad ikke Geddebuk-
ken komme herind, saa gaar tilforladelig jeg.

Henrik.

Nei skal nogen gaae saa maa det være Mads.
Men hvorfor er I bange?

Beit.

Den gjør et ufornuftigt Brug af sine Horn.
Hvad Naturen har givet den til Forsvar, bruger
den til Angreb.

Henrik.

O ikke andet end det? Det tager jeg paa mig!

Beit.

I har godt ved at tage det paa Eder, naar
den har truffet mig.

Henrik.

Nu nu! bliv ikke bange. Den skal ikke
komme herind. Jeg kan række den sit Brød gien-
nem Stakittet. Lad Mads blive derude, Kon-
rad! Kom selv ind, et Øieblik.

Konrad (udenfor).

Pas paa Fiorden imidlertid, Hans!

(han kommer.)

Henrik

(i det han gaaer med et Stykke Brød hen til Stakittet).

J havde intet at frygte! See der staaer den og stikker Næsen ind! Er det ikke et deiligt Dyr? Hornene som to dreiede Sneglehuse! Skiæget og Haaret sølverhvidt! Den æder af min Haand! Jeg giver den altid noget. — Stakkels Mads! Maa du ikke komme ind paa Gaarden i Dag? Er den fremmede Biskop bange for, du skal stange ham, min Dreng? — Saa! See saa! Ved nu dit Brød, min Dreng! I Morgen ere vi allene, saa kan du komme igjen! Ja vist kan du!

(Han fløer Geddebukken giennem Stakittet).

Beit (til Konrad).

Hvad hedder du min Søn?

Konrad (i Tanker sukkende).

Jeg hedder Lise, gunstige Herre!

Beit.

Hedder du Lise?

Konrad.

Jeg? Nei jeg hedder Konrad.

Beit.

Og hvor gammel er du?

Konrad.

Hun er sytten Aar!

Beit.

Hør efter hvad man spørger dig om! Hvor gammel er du, har jeg spurgt.

Konrad.

Jeg er et og tyve Aar til Guds, Ederes Høiærværdighed.

Beit.

Leve dine Forældre endnu?

Konrad.

Nei, de ere hos vor Herre.

Beit.

Herre Gud, min Søn, hvordan gif det til?

Konrad.

Min Fader blev stanget ihjel af en Tyr paa Marken.

Veit (ængstelig .

Sagde jeg det ikke nok? Tag Eder iagt,
ærværdige Broder! Hørte I denne ynkkelige Hi-
storie?

Henrik

Hvilken Historie?

Veit.

Den arme Dreng har havt den Ulykke at
have en Fader —

Henrik.

Er det en Ulykke?

Veit.

Som blev stanget ihjel paa Marken af en
Geddebuk!

Konrad.

Sagde jeg en Geddebuk, ærværdige Herre?

Veit.

Ih ja vist gjorde du, Konrad! Jeg hørte
ikke rettere.

Konrad.

Saa har jeg staaet og vævet i Tanker igjen.
Det var en Tyr med Eders gunstige Tilladelse.

Henrik.

Hvorfor driver du først Hiorden ud nu,
Konrad?

Konrad.

Saarene ere vaskede og flippede, Herr
Biskop! Seer I ikke hvor de glindse?

Henrik.

Du er slink, Konrad! Der har du et Glas
Vin! Drik det paa hans Høierværdigheds Vel-
ggaende.

Konrad.

God Taar, I gode Herrer!

Henrik.

Hvordan gaaer det med Kiæresten, Konrad?

Konrad.

Med Lise?

Henrik.

Ja?

Veit.

Ha ha! Nu faae vi at vide hvad han vilde sige med sin Lise paa sytten Aar.

Konrad.

Alf, Herr Biskop! Hun slaaer paa Naksen ad mig. Alle de Viser, jeg synger hende, og Fløitestykker, jeg blæser hende, saa leer hun mig ud.

Henrik.

Er hun saa grusom?

Konrad.

Dersom I vilde lægge et godt Ord ind for mig, ærværdige Herre!

Henrik.

Det maa du afgjøre med hende selv, min Søn! (Konrad sukker) Taalmodighed, Konrad! Alle unge Piger begynde med at være knipske, og alle fornuftige Fruentimmer ende med at være eftergivende.

Konrad.

Det vil være længe, inden hun kommer saa vidt.

Henrik.

Tænk paa Jakob, min Søn, som tjente
syv Mar for sin Katel.

Konrad.

Ja, og saa fik han Lea!

Henrik.

Han tabte dog ikke Modet for det.

Konrad.

Alf om fiorten Mar bryder jeg mig ikke om
at faae Lise; saa er Forgyldingen af baade her-
de og mig.

Henrik.

Jeg troer det Glas Viin har ophidset hans
fredelige Sind. Vær rolig, Konrad! Komr blev
ikke bygt paa een Dag. Vas din Dont! Vær
ærlig og tro, saa hjælper vor Herre dig nok;
og jeg med. Driv nu dine Gaar ud i Skoven!
Og glem ikke siden at komme her forbi med Mads,
at jeg kan give ham sin Midasten.

Konrad.

Vær I rolig for Mads, ærværdige Herre!
Gid jeg var saa sikker paa Lise, som I er paa Mads.

Zeit.

Ei ei min Søn! Du maa ikke være saa begjærlig i dine Lidenſkaber.

Konrad (grædende).

Jeg kjøbte hende et Baand til hendes Hat igaar for mine Sparebøſſepenge; hun vilde ikke ſaameget, ſom tage derimod.

Henrik.

Du ſaaer hende nok i dine Baand, Konrad! Giv Tid!

Konrad.

Hvis hun ikke tager mig, ſaa har jeg beſluttet at gaae i Kloſter af Deſperation, og at blive Munk.

Zeit.

En ſmuk Bevæggrund!

Henrik.

Gaa nu for det første hen i Skoven med dine Faar, min Søn!

Konrad.

Ja ja! det vil jeg da. Farvel.

(han tørrer ſine Øine og gaar).

Henrik.

Det er en god Dreng! Han passer min Hiord vel, og han bringer mig hver Dag min Mads!

Beit.

J lader, til at være meget forelsket i denne Mads, ærværdige Broder.

Henrik.

Det er jeg ogsaa. Det er et ædelt Dyr! Den har noget Skönt, Bildt! Den gaaer mellem de tamme Lam, som en udmærket Mand mellem Hverdagsemennesker. Man tænker paa Skoven, paa Pan! Har J seet de gamle Vaser, som man har gravet op i Italien og sendt mig til Foræring?

Beit.

Nei jeg har ikke.

Henrik.

Dem maae J see! Ved alle Leiligheder anbragte de gamle Kunstnere flige Bukkehoveder mellem Blomster og Løvverk. Det har noget Idyllisk, noget primitivt af Naturstanden!

Veit.

Men er det ikke syndigt at tænke saameget
paa den Natur?

Henrik.

Levede Abraham ikke i Naturen?

Veit.

J nedlader Eder noget meget til Eders
Tienestefolk, med Tilladelse. En Biskop er dog
en Fyrste. Hans Høihed —

Henrik.

Er Ydmyghed. Kiære Veit! Hovmod er
en fornem Narrekappe, der istedet for at skjule,
altid røber en svag Siæl.

Veit.

J gamle Dage var det en anden Sag; da
vare Menneskene mindre fordærvede. Tillad mig
at sige Eder det, Herr. Henrik! J kender ikke
Verden. Hvis J havde reist, som jeg; været
ved alle de fremmede Hoffer, og seet hvad der
gaaer i Svang; saa vilde J ligesaavel som jeg,
fattet Mistillid til Menneskene.

Henrik.

Gud ske Lov at jeg da ikke har reist. Jeg
klænder kun den Hob som staaer under min Krum-
stav, men den er ikke saa liden; og jeg veed ei,
hvorfor jeg skulde have den Lykke, at være den
 eneste Herre over en ufordærvet Slægt.

Zeit.

Og nu Tienestefolkene! De ere endda de
 værste. De bedrage Alle deres Herskab; Een
 meer, en Anden mindre.

Henrik.

Jeg kan forsikre Eder, at jeg har fliske-
 lige Tienestefolk, skøndt de vel ikke alle ligne
 min Konrad! Den ærligste Siæl, der har
 gaaet med Hyrdestav og Rorfløite siden Abels
 Dage!

Zeit.

Denne Konrad? Han skulde endnu aldrig
 have sagt en Usandhed? Aldrig ført nogen bag
 Lyset?

Henrik (med Varme).¹

Nei det har Konrad i Sandhed aldrig gjort!

Veit.

Aldrig? Ei, ei! Det kunde gielde et Bæddemaal.

Henrik (smilende).

Jeg vædder om saa stort et Gød Vin, som Ludolfs i Colln, at I ikke er istand til at rokke Konrads Ærlighed.

Veit.

Top! Jeg giver Eder et lignende, hvis jeg taber, og hvis han bestaaer sin Prøve.

Henrik.

Betænk Eder hvad I gier, Biskop Veit! Et saadant Ørehoved sluger det Halve af Eders aarlige Indkomst.

Veit.

Jeg bliver ikke mere forarmet derved, end I. Vil I vædde?

Henrik.

Lad det være, Broder Veit! I taber min Tro!

Beit (heftig).

Det troer I! Jeg vil bevise Eder at floger
Hans kan ogsaa tage feil. Vil I vædde?

Henrik.

Vi have været muntre ved vore Glas, nu
kommer det søvnige Tidsrum med Knarvurren-
heden. Lad os sove Middagssovn! I Aften-
fælingen samles vi atter, og saa skal I see hvor
enige vi ere.

Beit (affides.)

Denne Selvtillid, denne indbildte Blisdom
ærgrer mig. (Høit) Jeg er intet Barn, Herr
Henrik! Jeg veed hvad jeg siger. Min For-
stand er ikke saa svag, at den skulde vige, for
en god Pokal Johannisberger. Jeg bliver ved
min Mening: Conrad er som de Andre. Har
han ikke syndet endnu, saa har han ingen Lei-
lighed havt. Det troer jeg, det beviser jeg!
Vil I vædde?

Henrik (efter en kort Betænkning smilende.)

Hm! hvorfor ikke? Hvem der saa vinder --
Vi selv ville neppe have megen Nytte af denne

Viin. Den giemmes for vore Efterkommere. Den store Tønde vil ligge paa det gamle Spiegelberg som et smukt Minde paa en ærlig Siæl. Mangen Pillegrim vil græge sig ved et Bæger deraf; og drikke den ærlige Konrads Skaal. I er riig, og kan taale at giøre ham denne Trezerstatning.

Veit.

Et Ord et Ord?

Henrik (rækker ham Haand.)

En Mand en Mand! — Men der er ikke lang Tid til; Eders Forretninger kalde Eder alle herfra i Morgen.

Veit.

Jeg forpligter mig til at opfylde mit Bædebemaal endnu i Aften!

Henrik.

I er vis i Eders Sag! Men saa vis som I er, saa skal det dog ikke forstyrre mig i min Middagsøvn. Det skulde kun krænke mig, hvis denne Hændelse gjorde Eders Ophold her ubehageligt, og holdt Eder fra at besøge mig snart igien.

Veit.

Frygt ikke for det!

Henrik.

Altsaa gode Venner i hvad Udsaldet bliver?

Veit (ryster hans Haand.)

Gode gamle Venner!

Henrik.

Velan! Saa overlader jeg Konrad til sin
Skæbne og sin Samvittighed! (han gaaer)

Veit (ene.)

Skulde han virkelig være saa vis i sin Sag?
Men jeg vil ikke lade mig forbluffe. — Det er
saa hvad det er, at jeg som en Bisp giver mig
af med at forføre Folk til Urofskab mod deres
Herfskab. Men Sagen er ikke saa farlig! Jeg
vil gierne troe, at Konrad i det Hele taget
kan være en skikkelig Karl; jeg vil heller ikke
bringe ham i Ulykke. Jeg kan kun ikke lide,
at han skal staae som en ægteforgylt Helgen for
Biskop Henriks Dine, uden Plet eller Brøst. —
Desuden er nu Bæddemaalet indgaaet. — Veit

jeg nu bare hvordan — Ah! der kommer Peter!
Han skal være Drivehiulet; ham har jeg gjort
Regning paa. Jeg vil see at bringe ham først
i godt Lune. Han er aldrig mere flog, end naar
han er oprømt; og han er aldrig mere oprømt,
end naar han kan holde sig op over mig.

Peter kommer.

Veit.

Naar Peter, er du der? Har du faaet
noget at leve af?

Peter.

Altting fuldt op! Gud velsigne Biskop
Henrik, det er en Mand, som lever, og lader
leve.

Veit.

Det gjør jeg ogsaa Peter!

Peter.

Jaa vist lever I, ærværdige Fader!

Veit.

Og jeg lader ogsaa leve. Du har det godt
hos mig!

Peter.

Har jeg det? Nu det var jo vel for mig.

Veit.

Du er aldrig fornøiet! Jeg fik dig, som min Hofnar! Du gif med Drix og lange Velselsoren den udslagne Dag! Alle Menneſker pegede Finger ad dig, og ſagde: See der gaaer den Hans Nar! Jeg forbarmede mig over din Nøgenhed, gav dig fornuſtige Klæder, fritog dig fra dine Narreſtreger, og gjorde dig til min Kammertiener.

Peter.

Det vil ſige: I berøvede mig min Frihed, indſkrænkede min Driſtighed, travesterte mit poetiſke Coſtume; og gjorde mig fra et lyſtigt Hoved, der havde at ſige over Eder, til en Stakkel, der maa ſnoe ſig efter Eders Indſald.

Veit.

Jeg fandt at ſelv en Nar undertiden har ſine lucida intervalla. Jeg opdagede i Gloden af dine Gaſtkaber enkelte Guldſkorn af Dybfindighed; og fandt det anſtændigere for en Viſp

at have en forstandig Tiener, end en overgiven
Taabenakke i sit Brød.

Peter.

J boiede min Nakke, som jeg før slog mod
Stiernerne. J berøvede mig mine Dekoratio-
ner uden at give mig Andre istedet. Jeg er Eders
fornemste Raad, Eders Fortrolige! Hvad fik jeg
til Erstatning for min Bror og mine Velsøren?

Beit.

Du ved ikke hvad der endnu kan falde mig
ind at gjøre for dig.

Peter.

Eders Hoimodighed ligner en Klippe!

Beit.

Det var smukt sagt: Min Hoimodighed
ligner en Klippe!

Peter.

J Ufrugtbarhed! Den bærer ikke andet end
Skyer og Vind.

Beit.

Har jeg dog ikke ofte Pienket dig —

Peter.

Hvad har I skænket mig?

Veit.

Prøver paa min Agtelse og min Fortro-
lighed?

Peter.

Skænk mig Prøver paa Eders Gælv og
Eders Myntstempel, saa skal jeg beundre
Eders Dyder!

Veit.

Giv mig Beviis paa din Vittighed og For-
slagenhed, saa skal jeg belønne dine Fortienester!

Peter.

Hvad kan jeg gjøre? Vi leve i en upoetisk
Tidsalder for en Nar! Verden er bleven saa
mørk og hypokonder som en Novembernat. De
kan ikke lee for bare Glæben, de kan ikke gotte
sig for luttet Selvflogskab! Muntert Lune pir-
rer ikke meer, end Violduft i en Næse, der er
vant til spansk Tobak. Deres Forviklinger ere
saa plumpe, at der altid maa et Sværd til at

sønderhugge Knuden. Et vittigt Hoved kan gaae hen og hænge sig. Vor Tid er forbi!

Zeit.

Det kunde dog være en Træf, at der tider- tiden gaves en Knude, der ikke vilde sønderhug- ges, men som tyede til Vittigheden for at blive løst. Peter, Spas tilsidefat. Du kan endnu i Aften vise Prøver paa din Duellighed; og jeg lover alvorligt at belønne dig, thi Sagen er af Bigtighed.

Peter.

Lad høre!

Zeit.

Jeg kom i Disput med Biskop Henrik om Tjenestefolk. Han paastod at de vare ærlige, jeg at de bedrage der's Herskab. Vi indgik et Væd- demaal.

Peter.

Og det skal jeg hjælpe Eder til at vinde?

Zeit.

Jeg haaber at vinde det med din Hielp.

Peter.

Det er umuligt! I maa tabe i hvor det gaaer.

Veit.

Jeg kan jo dog kun tabe i det ene Tilfælde.

Peter.

J taber i Begge: Skal Væddemaaliet vin-
des, saa maa jeg hjælpe Eder; Skal det ikke tabes,
saa maa jeg bedrage Eder. Min Ærlighed gi-
ver Eder Uret, da J vædder imod den, og min
Uærlighed gjør Eder hjælpeløs, siden J ikke
kan vinde uden jeg staaer Eder bi.

Veit.

Sagen angaaer egentlig Hyrden Konrad.
Biskop Henrik troede det umuligt at faae ham
til en lille Usandhed, en ubetydelig Utroskab.
Jeg troede det let. Vinen og Samtalen gjorde
os varme, og jeg væddede om et Orehoved, saa
stort som det der ligger hos Ludolf i Colln, at
bevise min Mening om Konrad endnu i Aften.

Peter

(gaaer hen til Bordet og betragter den Pokal hvoraf
Veit har drukket).

O hvor dog smaae Marsager kan have store
Virkninger!

Veit.

Hvis jeg taber, saa maa jeg fylde ham
Orehovedet. Det kommer nu an paa dit vittige
Hoved, hvem der skal tabe. Hvis jeg vinder,
saa drikker du med af den vundne Blin, det for-
staaer sig. Og til den Skarlagens Kappe, som
du forleden talde om, bliver der vel ogsaa Raad.

Peter.

En lille Usandhed? En ubetydelig Utrofskab?

Veit.

Eroer du, det skulde være vanskeligt, fiære
Peter?

Peter.

Hvor lang Tid er der at løbe paa?

Veit.

Det maa ske endnu idag.

Peter.

Idag? Har I ogsaa væddet om det?

Veit.

Jeg gjorde det i Tillid til din Klogt.

Peter.

Det er for indskrænket Tid.

Veit.

Jo mindre Tid han har at betænke sig,
des lettere fanger du ham.

Peter.

Jeg kender ham! Konrad er en Hest i
Erlighed.

Veit.

Hvad siger det, naar du er en Ræv i Træsk-
hed?

Peter.

(gaaer op og ned og spekulerer).

hm!

Veit.

Falder der dig noget ind?

Peter.

Endnu ikke.

Veit (rækker ham sin Daase)

Sag dig en Priis! det forfrisker Livsaan-
derne.

Peter.

(Snuser og spadserer frem og tilbage; pludselig stager
han stille og hæver Dienbrynene i Beirer).

Beit.

Du kommer det!

Peter (nysker).

Atisch!

Beit (nedslaaet).

Ikke andet end det?

Peter.

Mangetaf!

Beit (figer i Pokalerne).

Der staaer endnu en god Næst i Broder
Henriks Pokal. Tag og drik den! Det er ægte
Johannisberger. Dersom det ikke hjælper, saa
veed jeg ikke hvad jeg skal gribe til.

Peter (drikker).

Et Kød paa hundred og halvtredsindstyve
Ankere saadan en Viin!

Beit.

Er vel værd at lægge sit Hoved i Blod for.
Skynd dig, Peter! Tving mig ikke til at kappe
Haabets Anker.

Peter (grunder).

Maaskee —

Veit.

Ja uidentviol.

Peter.

Skal noget hielpe, saa maa det være det.

Veit.

Hvad?

Peter.

For det første maa jeg have Penge mellem
Hænder.

Veit.

Her er en Pung! Den er fuld af Sølvpenge.

Peter.

Der kommer Lise Konrads Fæstems. Gaa
tilsids ærværdige Herre! Det sommer sig ikke at
J selv er tilstæde. Siden skal J faae alting
at vide.

Veit.

Nu vel! Nu vel! (affides) Jeg vil staae
i en Krog og høre efter. Finder han ikke paa
noget, saa troer jeg ikke at jeg væder min Tun-
ge meer med Viin fra idag.

(Han gaar.)

Peter (til Lise, som kommer).

God Dag, deilige Lise!

Lise.

Tak, hæslige Peter!

Peter.

Er jeg da saa hæslig?

Lise.

Du troer vel ikke, jeg saae dig imorges bag
Hasselbussen hvor du stod og lurede, mens jeg
talde med Kenrad?

Peter.

Du kunde saamænd gierne være bekiendt,
hvad du sagde ham.

Lise.

Men hvis jeg nu havde sagt noget, som jeg
ikke kunde været bekiendt, skulde du ogsaa lured
efter det?

Peter.

Jeg havde sat mig bag Bussen for at knække
Nodder, og for at høre Nattergalen slaae.

Lise.

Voxer der nu Rødder? Slaaer nu Nattergalen?

Peter (affides).

For Ganden, jeg bærer mig jo ad som en maadelig Poet, der snakker om Naturen uden at kende den, og troer det er betydningsfuldt.

Lise.

De Frugter der nu vore paa Hasselbusken kunde du have godt af, Peter!

Peter.

Hvad mener du?

Lise.

Saaest du ikke de deilige smalle Spadsfere-stokke, som stode nede i Hækken, da du stak Næsen ind i Bladene? De staae endnu bedre end Nattergalen!

Peter.

Hvorfor er du nu saa satirisk? Kan jeg gjøre for, at man ikke kan gaae tre Skridt i Skoven, uden at støde paa et Par Forelskede?

Lise.

Et Par Forelskede? Nei her engang!

Peter.

Du har dog et godt Die til Konrad! Det kan du ikke nægte.

Lise.

Jeg har to gode Dine til alle Mennesker.

Peter.

Det burde ikke være dig tilladt. Børn skulde ikke have Lov, at spøge med Ild og Lys.

Lise.

Har Konrad drevet Hjorden ud?

Peter.

Ja! Du finder ham i Overdrevet, under den store Alf. Der sidder han og blæser en ny Vise, jeg har lært ham.

Lise.

Det maa han gierne. Hvad kommer det mig ved?

Peter.

Du kan dog ikke nægte, naar Konrad var

istand til at giøte sig med dig, saa kog du ham.

Lise.

Det behøver jeg vel ikke at svare dig paa?

Peter.

Nu, nu, Lise! Ikke saa stolt! Hvad siger du dertil, naar jeg fortæller dig, at Konrads og din Lykke er i min Haand?

Lise.

I din Haand, Peter?

Peter.

Ja, ja, Lise! I min Haand!

Lise.

Ei, ei! Med Tilladelse at spørge: Er det den Høire eller den Venstre?

Peter.

Det er den Venstre!

(Han klinger med Pengepungen.)

Lise.

Hvad skal det betyde?

Peter.

Jeg vil forklare mig tydeligere. (han ruller pengene ud paa Bordet) Hvad seer du der Lise?

Lise.

Gemini, hvilken Hob Penge! Hvor har du faaet alle dem fra?

Peter.

En, to, tre, fire (tæller til) tyve blanke Løvdalere. Alle randede, alle ubeskaarne!

Lise.

Saa mange Penge har jeg aldrig seet i dette Liv!

Peter.

Dem kunde man købe det nette lille Huus for med Bøngen, der ligger nede ved Dammen i Pilealleen.

Lise.

Troer du det?

Peter.

Og hvis der skulde mangle noget endnu i

Summen, til en Ro og nogle Aar, saa vidste jeg vel ogsaa at bringe dem tilveie.

Lise.

Men Peter! hvad kan det hielpe dig at narre os fattige Menneſker? Du har Synd deraf!

Peter.

Hør Lise! jeg narrer dig ikke. Det er ſandt! Konrads hele Formue beløber ſig til Mads Geddebuk; men du veed ikke at baade Konrads og Liſes Lykke hænger paa Mads Geddebuks Horn!

Lise.

Jør troede jeg du ſpøgte — men nu, jeg ſeer alle diſſe Penge, ſynes mig Sagen bliver alvorlig.

Peter.

Kort og godt: Biſkop Veit er ligesaa rlig, mægtig og lykkelig en Herre, ſom din Biſkop. Han har ligesaa ſkion en Borg, ligesaa god Viin og ligesaa ſkikkelige Underſaatter. Kun een Ting

misunder han Herr Henrik, og det er Mads
Geddebuk!

Lise.

Men den hører jo Konrad til.

Peter.

Ganske rigtig! Biskoppen har kun unus
fructus! og derfor vende vi os til Eiermanden.
Biskop Weit har forgæbet sig i Konrads Gedde-
buk. Han elsker den, som sin Broder; han er
indtaget af dens Horn; dens graa Skæg ind-
gyder ham Verbødighed. Og kort og godt:
Han vil købe Eder det smukke Huus med Væn-
gen, og holde Eders Bryllup, dersom Konrad
overlader ham Bukken.

Lise.

Ik er det muligt, Peter? Jeg mærker nok,
du vil drille mig igien.

Weit kommer pludselig frem.

Nei, min vakkre Lise! Peter er ganske san-
dru i dette Stykke. Jeg bekræfter dig personlig
hans Ord!

Lise (flaaer Hænderne sammen).

Gemini, ærværdige Herr Biskop! flaaer I ogsaa paa Luur?

Peter (affides).

Det skader ham ikke. Han falder altid ind med Døren i Huset.

Beit (forlegen).

W . . Jeg kom just af en Hændelse forbi, og hørte Eders sidste Ord. Hvad Peter har lovet, skal jeg holde! Tag for det første disse Lovdalere, mit Barn og stryg dem i dit Forklæde!

Lise.

O ærværdige Herre! det gjør Konrad gjerne. Men han maa først sige det til Bispen; thi Bispen holder ogsaa saa meget af Mads, og vilde undre sig, hvis den kom bort uden hans Vidende.

Beit.

Nei Barnlille! Det lader sig ikke gjøre. Jeg kan ikke indgaae hin Forpligtelse uden under Løfte af strengeste Tausshed. Biskop Henrik og jeg ere Venner; og du kan vel begribe, at jeg

ikke vil lægge mig ud med min gamle Ven, for en Geddebuks Skysld.

Peter.

Nei Lise! Det gaaer ikke an. Det maa være den største Hemmelighed. Konrad maa sige til Bispen, at Mads er død, at han er løbet bort, at Ulven har taget ham; eller hvad han nu saa kan hitte paa.

Lise (betænkelig).

Maa han det?

Beit (affides).

Skulde vi alt her finde Anstødsstenen?

Lise (med Iver).

Har han mindste Smule Kiærlighed for mig, saa gør han det. Ak, ærværdige Fader! Vil I virkelig købe os Huset i Pilealléen, og holde vort Bryllup?

Beit.

Sa jeg vil, mit Barn!

Lise.

Han maatte være det utafnemmeligste Men-

neske, hvis han vægrede sig ved at gjøre Eder den uskyldige Fornøielse.

Beit.

Zwivler du om Udsaldet, Lise?

Lise.

Det er en underlig Een, skal jeg sige os. Han har altid saa sine egne Betænkkeligheder, der vel imellem kunne være gode nok, — men man kan dog gaae for vidt i alting! Ikke sandt, ærværdige Fader?

Beit.

W : : : (affides) Hvor dog een Synd strax trækker flere efter sig: Jeg har begyndt med at forføre, nu maa jeg ogsaa lye! — Nei! det vil jeg ikke. Jeg vil overlade det til dem selv. (Høit) Geddebukken hører Konrad til. Han har Lov til at gjøre med den hvad han vil. Men hvis han afftaaer den, maa jeg have den strax; og han maa endnu i Aften skule den rette Marsag til dens Graværelse for Biskoppen!

Lise.

Ja ja! Jeg kan nok begribe Marsagen hvi
det maa holdes skjult. Farvel saalænge, ærvær-
dige Fader! Gud velsigne Eder for den Godhed,
I viser Konrad og mig. (Hun stryger Dalerne i
sit Forflæde) Jeg gaaer paa Diebliffet ud til ham
i Skoven. Om et Kvarteerstid kommer jeg igien.

Zeit.

Vener du det lader sig gjøre Lise?

Lise.

Lad I mig sørge for det!

(Hun gaaer.)

Zeit.

O Eva! Eva!

Peter.

Nu kommer det an paa om Adam udhol-
der Fristelsen.

Zeit.

Jeg skammer mig halveis Peter, ved at
spille Slangen i dette Paradis.

Peter.

Slangen tager jeg paa mig. Ingen Fristelse, ingen Dyd, ærværdige Fader.

Veit.

Undskyldninger have vi nok af. Jeg troer det er en Straf, fordi jeg tog Bacchus før i Forsvar ved Pokalen. Den fortoivlede Pokal!

Peter.

Skal nu Pokalen have Skyld!

(De gaar.)

Anden Handling.

Skov. Konrad sidder allene under et Træ og blæser en Melodi paa sin Fløite. Derpaa tager han en Pakke Vise ud af Lommen og giver sig til at blade.

Hvor er nu den smukke Vise, Peter forærede mig igaar, og lærte mig? Melodien har jeg ganske rigtig i Hovedet. Lad see (han læser.) "Chrysellis du mit Hjertes Guld, min een og ønskte Skat, mit Lys i Lyffens Nat!" — Nei, det er ikke den. "Der var engang en Gartner, han sang saa sørgeligt, imens han maatte grave, hver Dag udi sin Have." — Ikke heller. Ih men hvor er den da? "Solen —" Ha ha der er den, jeg kan huske den begynder med Solen. "Solen den vinker op, paa Vierget Isen smelter." — Nei der er ingen Is i den jeg mener.

"Forgangen da Solen —" Der kommer den!
Der er den! Den vil jeg synge.

(han synger)

Forgangen da Solen i Vesterhavet borte blev,
Til Dorimons Græsgang min Faareskole jeg drev.
De unge Hyrdinder jeg sammesteds forsamlet fandt,
Som sad i det Grønne, og Blomsterkrandsse bandt.

Mit Øre fik høre

En Hyrdesang og sød Musik,

Da Væt forsoiet

Blant disse Sangerinder gik;

Og Liden i Glæder en hastig Ende fik.

Sædvanlig hver Aften, naar Faarene har ædt sig mæt,
Forsamles vi Hyrder paa denne grønne Slet.
Vi Lemmerne kiser i Skyggen af en Lind og Bøg
Og Damon opmuntre os med uskyldigt Spøg.

Den Vyrde en Hyrde

Om Dagen har i Solens Glød,

Det Grønne kan lønne,

Det gjør ham Aftenstunden sød;

Helt naar han kan hviles i en Hyrdindes Skied.

Helst naar han kan hviles i en Hyrdindes Skød?
Ja det troer jeg nok. Det vil vare længe inden
jeg kommer saavidt.

Naar Yndighed savnes, da finder man den visselig,
O søde Hyrdinde! naar man kun finder dig.
Saa var mine Tanker, da jeg dig --

Der staaer et Navn som jeg ikke kan læse; jeg
vil sætte Lise istædet:

Saa var mine Tanker, da ieg dig elskte Lise saae,
Saa from og uskyldig blant Pigerne hengaae.

Du ilede, du hviled,
Strax samlede alle Hyrder sig,
Alt lede, at bede
Enhver om nærmest Plads hos dig,
Og naar du kun smilede holdt hver sig lykkelig!

(Han putter Visen i Barmen, tager sit Lomme-
tørklæde frem og tørrer sine Øine.)

Den er frevet ud af mit Hjerte. Uskyldig og
fion er hun, sid hun ogsaa var saa from. Hende
des stolte Bæsen bliver en Pind til min Eigkise.
Inden hun veed et Ord deraf, sidder i Skoven

og binder en Krands til sit Haar, saa hører hun Kirkekloffen ringe henne i Landsbyen: Vim! Vim! Ding Dang! — Hvad er det? siger hun til de andre Piger. O, svare de, det er Konrad, som bliver begravet! Som døde af Sorg over dig!”

(Med qvalt Stemme)

Saa river hun maaskee Krandsen af sit Haar, og vrider sine Hænder. — Men saa er det for silde! Saa ligger jeg i min Liggeliste! Saa har Smedkeren alt skruet Laaget fast. Saa er det forbi! (Han skjuler sit Ansigt i sine Hænder og græder).

Lise

(som er kommen ind under hans sidste Ord, og har holdt sig tilbage).

O den arme Konrad! Han elsker mig dog oprigtigt, det mærker jeg nok. Nei, jeg vil ikke længer pine ham og mig selv. Jeg vil tilstaae at han er mig kjær; jeg vil skynde mig at bringe ham den glædelige Tidende. (høit) Konrad! sidder du der saa allene?

Konrad.

Al Lise er det dig? Hørte du hvad jeg talde med mig selv?

C

Lise.

Nei jeg gjorde ikke. Hvor er dine Lam?
Du ligger her og fløiter og synger under Aske-
træet, og lader Hiorden fløtte sig selv!

Konrad.

Min yngste Broder Hans sidder nede ved
Tærvemosen, og holder Die med dem.

Lise.

Paa den Maade er det godt at være Hyrde.

Konrad (sukker).

Ja vist har jeg det godt! Jeg vil gaae
Lise, for ikke at være dig til Uleilighed. Maas-
kee du vil sidde her under Asken?

Lise.

Die lidt Konrad! Du skal ikke være saa
fort for Hovedet. Bliv du kun siddende! Der
er Plads nok til os begge to.

(hun sætter sig hos ham.)

Konrad (affides).

Skal jeg troe mine egne Dine? Saa ven-
lig har jeg aldrig seet hende før idag. (høit) Lise!
Vil du virkelig sidde hos mig?

L i s e.

Ja hvorfor ikke det? Her sidder man godt.

K o n r a d

(Efter et lille Ophold drager sit Veir dybt.)

Ah!

L i s e (ligeledes).

Puh! — Det er hedt idag. (Hun tager sin Straahat af) Na vil du holde mig den lidt, mens jeg sætter Kammen fast i mit Haar? Det er færdig ved at falde ned.

K o n r a d (holder den).

Hvor du har deilige lange Haar, Lise!

L i s e (som er færdig).

Tak skal du have. Fly mig nu min Hat igien.

K o n r a d.

Vær saa god!

L i s e (som om hun søgte efter noget).

Hm! det er da ogsaa fortrædeligt!

K o n r a d.

Hvad er det?

Lise.

Du har jeg gaaet og danglet, og tabt Vaand:
det af min Hat.

Konrad (hurtig).

Jeg har et Vaand, Lise, som du kunde
bruge. (langsommere) Jeg bød dig det rigtignok
alt igaar; da forkastede du det.

Lise.

Har du det endnu?

Konrad (tager det frem af Barmen).

Jeg gemmer det paa mit Bryst.

Lise.

Det er et smukt grønt Vaand! Vil du
forære mig det?

Konrad.

O Lise! kan du spørge?

Lise.

Igaar havde jeg et Vaand. Man skal
ikke forlange af Andre, hvad man har selv.

Konrad.

Vil du tage derimod?

Lise (tager det).

Jeg takker dig. — Vare jeg nu ret kunde komme til at binde det om min Straahat. Du maa ikke see paa mig! Naar man seer mig paa Tingrene, kan jeg aldrig nogen Ting.

Konrad.

Jeg skal gierne lade være.

Lise.

Vend dig om fra mig!

Konrad.

Ja! (Han vender hende Ryggen.)

Lise.

Konrad! Maa jeg binde den ene Ende om din Haand, at Baandet kan have noget at fæste ved, mens jeg slaaer Sløifen? Jeg eier ikke en Knappenaal.

Konrad.

Ja, det maa du gierne.

Lise (binder Baandet om hans Haand).

Men du ryfter jo paa Haanden, som en gammel Stakkel.

Konrad.

Det er mig umulig at lade være, naar
du rører ved mig.

Lise.

Vend dig ikke om!

Konrad.

Nei!

Lise

(som nu ogsaa har bundet Baandet om sin egen Haand.)

Saa! Nu skal du have Tak.

Konrad.

Er du færdig alt?

Lise.

Ja! Nu maa du gierne gaae! (Halv sagte)
Hvis du kan.

Konrad.

Det tænkte jeg nok, at hun gav mig Løbepas!
(i det samme opdager han at hun har bundet deres
Hænder sammen; med Glæde :) Al Lise! Du har
bundet min Haand!

Lise (venligt og betydningsfuldt).

Til min!

Konrad.

Allerkiæreste Lise! Betyder det at du vil
være min?

Lise.

Det kommer an paa om dit Baand holder,
Konrad!

Konrad.

Dersom det er saa stærkt som min Kiærlig-
hed, saa holder det vist.

Lise.

Det kommer an paa en Prøve.

Konrad.

Jeg vil gjøre alt hvad du befaler.

Lise.

Konrad! Du veed min fornemste Grund til
Afslag, naar du talte om Kiærlighed!

Konrad.

Jeg var dig for fattig.

Lise.

Du var fattig og jeg var fattig; og naar
to Fattige komme sammen, saa slukker Armoden
Ilden paa Skorstenen og sætter sig hen at græde
paa Dørtærskelen. Dersom du elsker mig —

Konrad.

Kan du tvivle? Er jeg ikke krøbet op i de høieste Baldnøddetræer, paa de tyndeste, farligste Grene, for at hente Nødder til dig? Er jeg ikke sprunget ud i Dammen, med mine Klæder paa, uden at kunne svømme, for at hente dig din Hyrdestok?

Lise.

Det var en Forvovenhed! Det bad jeg dig ikke om. Det gjør alle forsængelige Karle, for at vise deres Kiærestter, at de have Kræfter og Mod. Der vil Andet til, hvis jeg skal see at du elsker mig.

Konrad.

Sukker jeg ikke fra Morgen til Aften? Waager jeg ikke fra Aften til Morgen? Kan jeg spise til Middag? Jeg kan kun tænke paa dig, kan jeg; kun elske dig. Græde kan jeg! Og hvis du bliver saa haard som du var — (med qualet Stemme) saa er min eneste Bøn til vor Herre, at han vil lese op for mig, jo for jo hellere, og lade mig døe.

Lise (lægger bevøget sin Haand paa hans).

Nei, kære Konrad! Du maa ikke dømme
Det vilde bedrøve mig altfor meget.

Konrad.

Vilde det saa? O Gud i Himlen være
lovet og takket!

Lise.

Du er et godt Menneſke! det har jeg altid
vidst. Og jeg vil tilſtaa dig reent ud: Jeg har
holdt af dig, fra det forſte, jeg ſaa dig!

Konrad (ſpringer op).

Heiſa! Hopſa! O Lise du gjør mig ganſke
tummelumſk i Hovedet af Lykſalighed.

Lise.

Nu, Konrad, min Haand!

Konrad.

Alf det er ſandt! Kæreſte Lise! Bliv ikke
vred. (han kyſſer hendes Haand) Giorde det ondt?

Lise.

Fat dig, min Ven! Du maa ikke være tum-
melumſk! Du maa være fornuſtig. Det er det
Beviis jeg fordrer paa din Kærlighed.

Konrad.

Men min Gud! elsker man da med Fornuft?

Lise.

Hør mig! Der er sket et Mirakel for din Skyld. Andet kan jeg ikke kalde det. Du er en ærlig Siæl; og jeg troer vist, det er en Styrelse af Himlen, for at belønne din Redelighed.

Konrad.

Hvad er det, Lise?

Lise.

Hans Høiærværdighed Biskop Veit har seet din Geddebuk, og ønsker at eie den. Han lover os at holde vort Bryllup, at købe os Enkens Huus med Bøngen; han vil give os en Ko, adskillige Lam, og hvad vi behøve, hvis du overlader ham Bukken.

Konrad.

Det er umuligt! Han var jo saa bange for den, at den ikke turde komme ind paa Gaarden idag! Han frygtede jo for at den skulde bryde gienheim Stakittet og stange ham?

Lise.

Det har været Forstillelse. (viser ham hvad hun har i sit Forklæde) Her seer du haandgribelige Beviis!

Konrad.

Min Herre og min Gud! Hvad er det?

Lise.

Det er tyve store Sølvpenge; og det vil ikke koste os meget, saa lægger han ti til, saa have vi tredive!

Konrad.

Tredive Sølvpenge, Lise!

Lise.

Dem faaer du alle; kun med een lille Væringelse.

Konrad.

Og den er?

Lise.

Biskop Henrik holder ogsaa af Gæddebukken. Gif han at vide, at Herr Veit havde faaet den, saa vilde det sætte Splid.

Konrad.

Ja det er Ulykken! Mads Geddebuk er
Bispens Djæsteen.

Lise.

Mads tilhører dig, og du har Lov at gjøre
med ham hvad du vil.

Konrad.

Han klapper den hver Dag; han giver den
Brød Morgen og Aften.

Lise.

Der er nok, han kan give Brød uden den.
Vi maae ogsaa have Brød! Og derfor maa du
overlade Biskop Beit din Mads!

Konrad.

Men hvad skal jeg da svare i Aften, naar
min Husbond spørger hvor den er bleven af?

Lise.

Du maa finde paa noget! Du maa sige, at
den er staalet bort, at Ulven er brudt ind i
Hiorden og har taget den!

Konrad (venlig alvorlig).

Nei Lise! det gaaer umulig an.

Lise.

Hvorfor?

Konrad (med høj Ukyldighed).

Men bedste Lise: Det er jo ikke sandt!

Lise (bitter smfindtlig).

Naa saaledes! Og det er en uroffelig
Hindring?

Konrad.

Synes dig da ikke det selv?

Lise

(i det hun langsomt løser Baaudet op).

Jo du har Ret Konrad! Det glemte jeg.
Det faldt mig ikke ind, at du heller vilde miste
din Lise, end vinde hende ved en ubetydelig
Opdigtelse, der har de bedste Følger for Alle.
Farvel Konrad! Giv dig ingen Useilighed!
(heftigere) Men det sværger jeg dig til: Lader du
mig denne Gang gaae med usorrettet Sag —
du skal ikke faa Leilighed dertil oftere.

Konrad.

Men kæreste Lise!

Lise.

Jeg vil ikke klamres med dig! Jeg forlader dig, for at give dig Tid til at betænke dig. Naar jeg kommer igien, venter jeg bestemt Svar. Saa ville vi see, hvem dit Hierte meest hænger ved: enten ved Nads eller ved Lise!

(Hun gaaer.)

Råd (ene, nedslaaet).

Hun gaaer færtørnet bort! Skal jeg miste min Lise, nu, da jeg havde det største Haab? Gud det var dog altfor haardt! Hvad skal jeg gjøre? Hvor kan dog min Lise forlange det af mig? (han standser) Der ligger vort Baand paa Jorden! Oploft! (han tager det op) Løser du dig saa hurtig fra dine Baand, Lise? Er det dig saa let? — Men hun elsker mig! Hun tilstod det selv. — O Gud! — (han sætter sig hen og grunder, Baandet hænger han paa en Qvist) Det nettede Huus med Bøngen! — Det ligger saa smukt ved den speilklare Dam! Der skulde vi boe! — Der skulde hun faaage vor Mad! Der fik vi de nydeligste Børn, som gik og legede med Lam-

mene paa Marken. — Men er det da saa stemt at sige en lille Usandhed? Der ikke skader nogen? — Noget urimeligt Tøi er det. — Hvor kan man sige andet end hvad man mener? — Det er mig imod i mit inderste Hjerte! Det er som om Noget raabte derinde: Gjør det ikke Konrad! — Men hun forlanger det! Biskop Beit forlanger det! Kan en Biskop ønske det, saa kan en stakkels Hyrde vel gjøre det. Hun har allerede taget Penge paa Haanden. Lise, Lise! Du sætter mig i den pinligste Forlegenhed, jeg har været, mit Liv! (Lise kommer.)

Der kommer hun tilbage! Jeg skælver for hendes Brede. Men hvad seer jeg? Hun er nedslaaet! Hendes kinder ere røde, hendes kinder blege! Klæreste Lise, du græder? Du rækker mig venlig din Haand? See dog paa mig! Hvorfor vender du dit Hoved bort?

Lise (tager Baandet af Grenen, og stikker det ned paa sit Bryst.)

Du skal aldrig forlade mig, skøndt du ikke forbinder mig meer med min Konrad!

Konrad.

Gud, Lise! det var jo dig selv, som løste
Sloisen op!

Lise (grædende).

Farvel, Konrad! Du gjør os ulykkelige!
Men du er din egen Herre! Jeg vil ikke tvinge
dig. Jeg beholder dit Vaand til en Erindring
om denne ulyksalige Dag. Glem din skæ-
fals Lise! Jeg haaber, du bliver lykkelig uden
hende.

Konrad (kaster sig for hendes Fødder).

O jeg Ulyksalige! (han bedækker hendes Haand
med Kys, hun hæver ham vemodigt op; de synke i
hinandens Arme).

Lise.

Konrad!

Konrad.

O Gud!

Lise.

Skal vi Killes ad?

Konrad.

Aldrig, aldrig!

Lise.

Skal din Lise bringe Pengene tilbage med
Beskæmmelse? Skal hun tage sit Ord, sine
Løfter tilbage?

Konrad.

Nei, nei!

Lise (med bønlig Kiærlighed).

Vil du da opfylde Bispens Begjæring?
Vil du love ikke at forraade ham?

Konrad.

Jeg lover det!

Lise.

Helligt?

Konrad.

Ved den hellige Jomfrus Guldkrone i
vor Frue Kapel!

Lise.

Vedste Konrad! Gud velsigne dig. Mit
hele Liv skal lønne dig for denne Æstergivenhed.
(hun kysser ham.)

Konrad.

Lise!

Lise (hurtig).

Og nu afsted, at betale vor Gæld. Først
da kunne vi uden Bekymring nyde vor Glæde.

Konrad.

Du gaar alt? Hvad vil du?

Lise.

Skaane dig selv min Ven, for hvad der
vilde smerte dig. Bliv du her! Blæs paa din
Fløite, syng dig en Vise, og forslaae dine Griller
saa godt du kan! Om et Dieblif seer du mig
igien, som den lykkeligste Pige!

(Hun gaar hurtig bort.)

Konrad

(stirrer efter hende med foldede Hænder).

Er det en Drøm? Er det et Eventyr?
Har jeg faaet Fortunatusses Pung og hans Duster-
hat? Lise er min. Jeg faar et Hus! En Bæn-
ge! En Ko! Lam! — (sukker) Men Mads Ged-
debuk! hvor bliver han af? (han seer ud af Scenen)
Der staaer Peter alt og kaster ham et Reb over
Hornene. Han bræger og vil ikke afsted! Han vil
stange Peter! (slaar sine Hænder sammen) Konrad,

Konrad! Er det ikke gyseligt at et ufornuftigt Dyr skal beskæmme dig, og vise mere Troskab til sin Husbond, end du? — Det hjælper ikke! Den maa affted. (veemodig.) Farvel, Mads! — Hvordan kommer jeg ud af det? Bispen vil strax see det paa mig, naar jeg driver Hjorden ind. Blodet vil stige mig til Ansigtet og straffe mig med Lagn. Jeg maa øve mig i at lyve! Jeg maa bilde mig ind, at jeg taler med Bispen. (Han borer sin Hyrdestav ned i Jorden, trækker sin Dreie af og hænger derover, og sætter sin Hat ovenpaa.) Nu vil jeg forestille mig at det er Bisp Henrik der staaer. Han skulde rigtignok være noget tykkere; men det faaer at være det samme. Nu kommer jeg da drivende forbi! — Guds Fred og God Aften, Herr Biskop! (Han træder over paa den anden Side af Stokken) "Tak Konrad! god Aften, min Søn! Men hvor er Mads henne? jeg seer ham ikke blant de andre Faar. (Paa den modsatte Side) Mads, Herr Geddebuk! ja det er just Ulykken! (Kister) "Hvad for en Ulykke Konrad?" — (paa den anden Side) Jeg maa ligesaagodt tilstaae det

krax: Der styrte en graadig Tyv ind i Hiorden, slog Kløer i ham, og løb bort med ham mellem Tænderne! (paa den anden Side) "Hvilken Snak Konrad! Saa nær Byen vover sig ingen Ulv til at falde i Hiorden. Mads lader sig ikke tage saa let! Hvor havde du dine Dine?" — Hvad skal jeg da svare? (han ryster paa Hovedet) Om igien auf ein ander Manier. — Guds Fred Herr Biskop, skulde jeg sige. — "Tak min gode Mads! men hvor er Konrad? Jeg seer ham ikke mellem de andre Gaar!" "Ak Herr Biskop! Der kom en dumdriftig Ulv og stjal ham hemmelig bort, mens jeg var falden i Søvn." "Ei Ei! Konrad! Var du falden i Søvn? Du passer godt paa din Hiord, som jeg har betroet dig. (Han river fortvivlet Stokken op af Jorden, trykker Hatten ned i Dinene, og kaster Treien over Armen) Det gaaer heller ikke bedre! Hvad skal jeg elendige Menneske gribe til? Jeg forstaaer ikke at lyve. (Han sætter sig hen under Træet og grunder derpaa springer han fornsiet op) Guntus! nu

Har jeg det! Lyve hvo lyve kan, jeg forstaaer
det ei. Ærlighed varer længst! Det vil jeg
giøre; saa skal det være! Paa den Maade sviger
jeg hverken Lise, eller min Husbond, eller min
Fed.

(han iler hurtig bort.)

(Slotsgaarden,)

Biskop Henrik

(allene, i stille Begeistring).

Den røde Sol bag Eggeboen daler!

Kun sidste Straale maler

End hellige Inegyldne Kors paa Spiret,

Hvoormed min Borg er ziret.

Paa sine Aftenvinger

Frugtbare Dug nu Kærligheden bringer;

Og som et Glimt, der maa for Lyset daane,

Staar Lidenes krumme Segl, den hvide Maane.

Jeg hylde er vederqvæget,

Og i mit Hjerte inderlig bevæget.

Tak Fader! for de Glæder,
 Som du dit Barn paa denne Jord tilstøder.
 Snart ieg til dig skal ile;
 En bedre Sol skal smile,
 Naar Tidens Lee, den kolde,
 Afsskaaret har de Baand, som end mig holde.

Skönt er Naturen for mit Bie stillet;
 For alting dog dit Billed,
 Mig Mennesket henrykker,
 Det bedste Værk, blandt dine Mesterstykker.
 Du skænkte mig den Ære
 En Patriark for Mennesker at være,
 Und mig da nu den første Fryd du eier:
 At see en ærlig Broders Kamp og Seier!

Paa mine gamle Dage
 Lad mig den søde Trost i Graven tage:
 Alt ikke Alt herneben
 Kun drives smaaligt af Selvkærligheden.
 Bag Purpret skuler Synden sig saa ofte:
 Lad bag en Bondeskofte
 I dag et Hierte funkle,
 Hvis lille Dyd kan Heltene fordunkle!

(Efter et Ophold, hvori han fatter sig.)

Hvor er jeg? Hvor var jeg? Har Slummeren, har Aftenrøden styrket og begejstret mig? Eller var det den vakre Konrad, om hvis Reenhed jeg saa nødig vilde tvivle, og saa gierne være overbevist?

Biskop Beit (kommer hurtig med en Triumf, som han forgæves søger at undertrykke).

Nu min ærverdige Broder Henrik! Lad mig nu see, at I holder Eders Løfte; at det intet Skaar gjør i vort Venfkab, naar I hører at I har forregnet Eder lidt. Det er menneskeligt at feile. Ogsaa Konrad er et Menneske!

Henrik.

Hvorledes?

Beit.

Sagde jeg det ikke? Jeg kiænder Verden bedre. I vilde ikke troe mig!

Henrik.

Konrad skulde virkelig begaaet en Utrofskab, en Uredelighed mod sin Husbond?

Veit.

Væddemaaliet har I tabt min Ven, det er udisputerligt. Men hvad kan han gjøre for at I gjorde Eder for overspændte Begreb om hans Ukyldighed?

Henrik.

Er det muligt? Paa hvad Maade? Hvad er der skeet?

Veit.

Ikke sandt? Konrad lovede at passe vel paa Mads Geddebuk? At bringe den med i Aften igjen?

Henrik.

Nu?

Veit.

Geddebukken hører mig til! Han har solgt mig Eders Yndling; Eders kiære Mads!

Henrik (efter et Ophold.)

Det var ikke smukt Konrad! (fatter sig)
Men -- Geddebukken tilhører ham. Han har Lov til at skaffe over sin Eiendom.

Beit.

W::: Hører Geddebukken ham selv til?

Henrik.

Ja det forstaaer sig.

Beit (forvirret.)

Men hvad har da Peter — (glad igien)
Men jeg har dog vundet! Thi for det Første
lovede han at bringe den i Aften igien; og det
gjør han ikke!

Henrik.

Det er endnu ingen Uredelighed. Hvad
man kan sælge med stor Fordeel, betænker man
sig ikke længe paa. I har formodentlig betalt
den dyrt; ikke tilladt ham at spørge mig først.
Han vil undskyldte sig, naar han kommer hjem
i Aften, og saa er han brødeløs.

Beit.

Nei, nei! I taber dog. Thi han har
lovet at holde den rigtige Sammenhæng skilt!
Det er en udtrykkelig Betingelse, at han ikke
maa sige Eder Sandheden, for ei at

lægge os ud med hinanden. Det har han svoret sin Kiæreste til, ved den hellige Jomfrus Guldfrøne. Han maa altsaa tage sin Tilflugt til en Pogn — og I har tabt!

Henrik (nedslaaet.)

Ja, naar saa er, maae jeg tabe. Har han svoret ikke at sige Sandhed, saa har jeg allerede tabt.

Veit.

Ja vist har I! Vist har I tabt. Men jeg beder endnu engang: Lad det nu ikke fortryde Eder, ærværdige Broder! I vilde ikke troe mig. Det vidste jeg nok! Hvis I havde reist som jeg: seet Jer om i Verden; lært at kiende Menneskene — ved Hofferne — paa Værtshusene — i Kramboderne; — saa var det nu ikke skeet. Det er en lille Lærepenge for Fremtiden!

Henrik.

Der kommer han med Lise!

Veit.

Kommer han alt? Hvor? Ja, der kommer han. Seer I hvor nedslaaet han er? Hvor langsomt han gaaer og krammer sin Hat? Naa, vær nu ikke for streng! Det gjør mig halv ondt, at jeg er tilstæde. I burde ikke prøvet den stakkels Dreng over sine Kræfter. Jeg vil træde lidt tilside.

(hangaaer i Baggrunden)

Konrad kommer med Lise.

Henrik

(betragter ham med et stivt Blik).

God Aften, Konrad!

Konrad (med bævende Stemme.)

Mangetak, Herr Biskop!

Henrik.

Driver du allerede nu Hiorden ind?

Konrad.

Det var mig ikke muligt at blive længer derude.

Henrik (efter et Ophold).

Men hvor er Mads Geddebusk, Konrad?
Jeg seer ham ikke i Aften.

Konrad (tænder.)

Henrik.

Hvor er Mads Geddebusk, Konrad?

Konrad

(efter et Øieblik hvori Frygten kæmper med hans
Samvittighed, raaber han hurtig med stærk Stem-
me, som for at give sig selv Mod:)

Ham har jeg solgt, Herr Biskop!

Henrik.

Solgt? Og til hvem?

Konrad (i samme Spænding.)

Det tør jeg ikke sige Eder; thi jeg har svor
ret at holde det hemmeligt! (med et glad Suk i sin
naturlige Tone) Gud ske Lov, nu er det over-
staaet!

Henrik.

Hvorledes hænger det sammen?

Konrad (oprigtig og hurtig.)

Spørg mig ikke derom! Jeg tør ikke svare
 Eder. Det er min Eed! Seer I, Herr Bis-
 kop: Mig har Lise overtalt, ligesom Eva over-
 talte Adam; og Lise har igien en Anden for-
 ført, ligesom Slangen forførte Eva. Hun hav-
 de solgt Mads, uden at sige mig det i Forveien;
 ellers var det aldrig skeet. Men paa den Maade
 maatte jeg vel finde mig deri; ellers havde hun
 jo staaet som en Bedragereske. Hun elsker mig,
 hun har tilstaaet det, og hun vil være min Kone.
 See, Herr Biskop, det er den rene Sandhed.
 Gjør nu med mig, hvad I vil! Skeet er
 skeet! Men straf kun ikke min stakkels Lise! En
 svag Skabning er let forført, og hun fortryder
 alt sin Synd.

Lise.

Al, Herr Biskop! den Mand, som fløbte
 Mads Geddebuk, lovede os Enkens Huus-
 nede ved Dammen, og at holde vort Bryllup.
 Geddebukken tilhørte jo Konrad! Jeg vidste

vel, at I ikke vilde sætte Eder mod vor Lykke.
I er saa god! I har altid vilst Eder som en
Fader imod os.

(Hun kysser hans Haand.)

K o n r a d (grædende).

Det skær mig i mit inderste Hjerte, at
jeg har solgt Dukken, som I holdt saa meget
af. Det var i Kiærlighedens Hede, da Lise
gav mig det første Kys. I er en geistlig Mand,
og veed ikke hvad saadant et Kys vil sige! — Men
dersom I er forterret, dersom det gjør Eder
ondt, at have mistet Mads? — saa vil jeg gaae
til Kiøberen igien; jeg vil give ham alle sine
Penge tilbage; og det Sølvlaugs Kruus oven
ikjøbet, som jeg har arvet efter mine salig For-
ældre, hvis han bare vil ophæve Kiøbet.

H e n r i k

(til Bejt, som under denne Replik har nærmet sig.)

Nu Broder Bejt? Hvad siger I? Hvem
har nu tabt Bæddemaalet?

Beit (tørrer sine Øine).

Jeg! Jeg! Men jeg har vundet mere end jeg tabte! (han gaaer imellem Konrad og Lise, der stude ved at see ham, og lægger deres Hænder i hinanden) Mine kiære Børn! Hvad jeg har lovet skal jeg holde! Mads Geddebusk bliver her. Det var en Aftale mellem Biskop Henrik og mig, for at prøve Eder.

Henrik.

(rækker Konrad sin Haand med Høiagtelse).

Ikke for at prøve dig Konrad! (til Beit) Ogsaa vi, Broder Beit, skylde Sandheden sin strænge Ret. Jeg stolte paa den Redelighed, Konrad! Jeg havde ingen Mistanke. Hans Høiærværdighed har efter sin Stilling været nødt til en Tidlang at see en Sværm fordærvede, ryggesløse Mennesker. De havde paa en Maade faaet ham til at tvivle om Folks Redelighed. Glæd dig, min Søn! Du har forsonet en ædel og from Mand med Verden igien, og givet ham Agtelse for din Bøndekoste. (Trykker hans Haand) Og du har retfærdiggjort din Herres Tillid til

dig. Tak min Ven! jeg skal sørge videre for
din Lykke!

Konrad

(Kysser hans Haand og omfavner Lise).

O Lise! er det ikke som jeg sagde? Ærlig-
hed varer dog altid længst!

Peter kommer med et Klæde om Haanden.

Den fordømte Buk! Gid Ganden havde
ham, det Stangebæst!

Beit.

Tys Peter! Hvor kan du dog bande saa
gyseligt, i hans Høiærværdigheds og min Nær-
værelse?

Peter.

Ei hvad! Seer I ikke hvordan min Haand
seer ud?

Beit.

Hvorfor har du søbt det store Linklæde
om Haanden?

Peter.

Den har stænget mig i Mussen under Toms-
melfingeren, saa den hele Haand er ganske svul-
len. (Han vikler Klædet gientagne Gange op) Sik-
ken en Hævelse! Den har revet sig løs! Den
er galloperet ind i sin Stald, som den var be-
sat. Det hjalp ikke alt hvad jeg skreeg og rendte
efter den.

Konrad (klapper i Hænderne og springer).

Det var ret, Mads! Ærlighed varer
længst!

Veit.

Jeg har tabt min Biin, Peter! men jeg
har tabt den med Fornoielse.

Konrad.

Jeg har vundet min Lise!

Lise.

Jeg har faaet min Konrad!

Henrik (smilende).

Og Jeg har min Mads!

Peter.

Altsaa er det kun mig Ulykksalige, der maa
gaae bort med tørre Munde? Er det ikke som
jeg sagde? Det er slet ingen Tidsalder for Folk
af min Profession. Vor hele Belønning er
Skub og Puf, naar vi have lagt vore Hoveder
i Blod for at tiene godt Folk!

Kanarifuglen

E y f t f p i l

af

Adam Dehlenschläger.

Kiøbenhavn 1813.

Trykt paa Forfatterens Forlag

hos Bøns Brünnich.

Ranarifuglen.

Personerne.

Geronimus, en Møller.

Leonore, hans Kone.

Leander.

Constance, Leanders Brud.

Pernille, hendes Pige.

Henrik, Diener.

Arv, en Gaardskarl.

Forste Handling.

(Kjøbenhavns Vold; en Mølle i Baggrunden.)

Arv.

Der kommer han igjen, min Husbond. Han har sagt
Jeg skal i Porten staae, som Een der holder Vagt,
Og see om ogsaa Folk smukt hilser min Madame,
Som der i Vinduet baldyrer i sin Namme.

Nu har jeg staaet og gloet paa Møllen, som en Ko;
Men mageligt er da det Arbeid, kan jeg troe.

Og her er deiligst her. Kors for de røde Tage,

Og for den megle Nøg! Nu syde de og bage

Vel al det Qvæg og Kræ, vi stakkels Bønder maae

Indfløbe dem til Torvs; saavidt jeg kan forstaae.

Jeronimus (kommer).

Hrv! har min Billie du efterkommet siden?

Hrv.

Ja Husbond! jeg har staaet i Porten hele Tiden.

Jeronimus.

Og har du seet?

Hrv.

Alting gaar i sin gamle Gang.

Kun paa det runde Taarn jeg flaget af en Stang
Saae falde Klokken tolv; og neppe var det folden,
Før jeg Skildvagterne saae løses af paa Volden.

Jeronimus.

Min Kone?

Hrv.

Hun har sat i Vinduet til nu.

Kanalisfuglen sang, saa ret det var en Gru.

Hvermand, som gik forbi, stod stille for at høre.

Det kan jeg marre selv, saa godt som Fuglen, giøre:

Jeg skulde quibbre, saa I skulde raabe Stop!

Ifald jeg havde mig en Flaske med en Prop.

Geronimus.

Min Kone siunget har? Golt stod omkring og lytted?

Hrv.

Nei, saa fortiente jeg om I mig havde spyttet

Midt i mit Øjesyn, ifald saa grovt jeg lei.

Det Suglen var som sang, mens den i Buret stoi.

Gum ganske ærbar sad, og syede ved sin Namine.

Geronimus.

Men Golt stod stille dog, og hilste din Madamme!

Og hilste hun igien?

Hrv.

Ja, det sig selv forstaar.

I har en høvisk Div, det kan I troe, vor Gaar!

Hun hilste dem, saasnart de bare tog til Hatten,

Og Offencerene slog Haanden til Raskatten.

Jeronimus.

Hvad siger du? Hun hilst, hilst har en Officeer?

Hrv.

Det var det Ringeste, hun burde gjøre meer.

Om der er mig, naar jeg staar Skildvagt i en Gade,

Og seer en Offenceer, det vilde hæsligt lade,

Isald han hilste mig, og jeg da var saa tvær,

Og presenterte ei til Siengield mit Gevær.

Jeronimus.

Og talde de da ei til min Eleonore

Imens de stille stod?

Hrv.

Jo, Husbond, jo de gjorde.

Jeronimus.

De talde? (sagte) Død og Liv, det var den sidste Gang.

Hrv.

De roste, kan jeg tro, Kanallisuglens Sang.

Den quiddred, tyktes dem, i en klosalig Tone.

Hvor hun er smuk og vever! sagde de.

Jeronimus.

Min Kone?

Arv.

Hvem vilde, tænker J, da være sligt et Hors?

Sligt kan man mene vel; men sige det? Nei Kors!

Jeronimus.

Godt Arv! Nu kan du gaae. Der har du en Nixdaler!

Arv.

Jeg holder Vagt igien, saasnart som J befaler.

Jeronimus.

Du maa ei tro min Son —

Arv.

Jeg veed hvad jeg skal tro;

Det har vor Præst mig lært. Lad mig med det i No!

Jeg gidder ikke meer med sligt mit Hoved kruse.

Jeronimus.

Man tit et Indfald faaer.

Arv.

Som Udsald gamle Huse.

Geronimus.

Tænk ei, min Sen, at jeg min Kone mistænkt har
For ---

Arv.

For Uhosflighed mod fremmed Folk, vor Taer?
Net det jeg sige maa til min Mardammes Ære:
Meer nederdrægtig kan ei nogen Qvinde være.

Geronimus.

Du kunde troe maaskee, Skindsyge plagte mig;
Men deri feiler du, det jeg forsikkrer dig.
Det er en hæslig Last, som lægger alting øde.

Arv.

Skindsyge, Husbond? Ih fy for den sorte Jøde!
Det veed jeg nok.

Geronimus.

Saa har du om den Sygdom læst?

Arv.

J Husbonds Huns staaer alt saa reent som det var blæst;
Hvorledes kunde der? ---

Jeronimus (affides).

Gud hvor han er enfoldig. ---

Nu Arv, nu kan du gaae!

Arv (lyfter i Haanden).

Saa takker jeg mangfoldig.

(Han gaar.)

Jeronimus (ene).

Det er mig klart at Arv har ikke meer Genie,
Han ei forraade skal min Frygt, min Jaloufie,
Han veed ei paa hvad Sted mig Stakkels Skoen trykker.
Desbedre! Vidste først Lenore mine Nykker,
At jeg besolbed sig en Skildvagt ved min Dor,
Saa blev det galt, hvad ei det havde været for,
Saa skrev hun mig vel først ret Beten i en Kress,
Gud være lovet at jeg vel fik solgt min Messe,

Dg at mig Skovbygaard faldt til ved første Bud.
 Endnu den Dag i Dag vi flytte maae derud,
 Fra denne Govedstad! (seer paa Englen) Der hænger
 den Canaille!

Du troer vel du skal med? Ja hænges i en Gallie!
 Du skal ei med dit Skrig fremdeles ærgre mig.

(Han seer ind i Stuen) (Tager den ud af Vinduet)
 Hun er i Kisttenet! Jeg strangulerer dig --

(Betænker sig)

Nei! det var dog en Synd! Med Trykket af en Finger
 Til evig Tausched dig vel lettelig jeg tvinger;
 Men hvorfor dræbe dig? Du røres, lider vel!
 Det sidste, som man her er at slaae Folt ihjel.
 Forbedres ikke selv nu Røvere med Lyve?
 Man pleier sige: Vi vil lade den Fugl flyve,
 Naar der er noget, man ei skiotter længer om;
 Velan, min Fugl, saa vær din egen Eiendom!
 Varm Lusten er! Smukt Veir, og Vinden bær fra Landet,

Om et Par Timers Tid kan set du over Vandet

Til en kanarisk De alt flagre, gule Knægt!

Dg pikke Druerne, hvoraf man laver Sekt.

Dg skulde du maaskee, som meget jeg formoder,

Hjst i Vestindien faae see min yngste Broder,

Saa hils ham, klare Fugl, ret hiertellig fra mig,

Dg raad den gode Dreng, at ei han gifter sig.

Leander (kommer hurtig).

Holdt, holdt, min Herre! Hvad? den skønne Fugl derinde

De flyve lade vil?

Geronimus.

Ja jeg har saa isinde.

Den Skrighals skaffer mig min Hovedpine kun.

Leander.

O den har uden tvivl en ganske anden Grund.

Betænk Dem! Ingen Fugl har en saa herlig Tone.

Alt har jeg hørt dens Sang.

Geronimus (affides).

Saa hilser paa min Kone,
Det vil jeg bande paa. (hoit) Om jeg beholder den --
For Dem er den dog alt bortfloiet, tiere Ven!

Leander.

Hvordan?

Geronimus.

Fra Kiøbenhavn vi snart paa Landet tage,
Saa De forgiæves dog Dem vilde meer umage
Paa Volden oftere, for paa Spadseregang
At hilse -- smukke Folk! og høre Englesang.

Leander.

De vil forlade os? Fra Deres Venner ile?
Ei, Herr Geronimus! Hvor langt?

Geronimus.

Le fivte Mile.

Leander.

O flig en Springvei gaaer jeg gierne, uden Roes,

For at husvare mig hos sig en Virtuos.

Hvad hedder Stedet vel, om jeg saa fri maa være?

Jeronimus, (sagte).

Go vist! tag du ham der! (heist) Hvis De os gav den Ere,

Hvis Dem isinde kom saa lang en Wei at gaae,

Af Litter Længsel, for at høre Tuglen flaae --

(Bronist høflig)

Strandmøllen da forbi! -- Damhuset strax til høire! --

Der hvor paa Fælleden de Byens Stude toire! --

Det gamle Veshuus -- op ad Bassen, som er steil --

De kiender Brøndby?

Leander.

Go!

Jeronimus (bukker).

Saa gaaer De aldrig feil?

Leander.

Men, Herr Jeronimus! isald jeg turde vælge!

Hvis De for gode Ord maaskee mig vilde sælge

Den altfor siældne Fugl, -- det var mig mere kjær.
Den er ei blot min Gang, men mine Penge værdt.

Jeronimus (sagte).

Nu taler han igien som Een, der har Forstanden.
Har jeg maaskee dog her reent taget feil af Manden?
Nu, vi vil prøve ham. (hoit) Ja, vidste jeg engang
At Fuglen var Dem kjær -- hvor den saa ogsaa sang --
Hvorfor ei det min Ven?

Leander.

Forlang hvad De befaler!

Jeronimus.

I gode Tider har den kostet mig fem Daler.

Leander.

Det Dobbelte med Tak jeg giver dem igien.

Jeronimus.

Det Dobbelte? Jeg seer De er en Fugleven.
Vel! den er Deres.

Leander.

Her er Ti Mirdaler.

Jeronimus.

Stille!

En lille Regning først vi hurtigt gjøre ville:

Fem Daler Species, den Regning er jo let,

Gjør otte Daler strax min Herre paa et Bræt.

Saa sig vi igjen, igjen, for ei at lyve,

Fem gange otte det gjør netop Fyrretyve,

Og nu det dobbelte af Fyrretyve bliver

Nof Firsindstyve. Hvis De dem for Fuglen gier,

Saa vil jeg trøste mig, ved at jeg skal forliſen.

Min Regning rigtig er, og efter Sørn Mathisen!

Leander.

Guldkommen rigtig. Her er Penge! Vil De see

Min Herr Jeronimus?

Jeronimus (affides).

Han gier mig dem? O veel!

Leander.

De tager Deres Ord dog ikke strax tilbage?

Geronimus (affides).

Han elsker ei min Fugl, Gud bedre, men min Mage.

Men lad saa være! Er han toffet nok dertil,

(halv høit.)

Jeg tager Pengene, jeg ned dem lægge vil

I Kirkebælknet, naar man sjunger Litaniet,

For christne Slaver, som skal lides i Tyrkiet.

Ha lad ham længe nok med den Grindring gaae

Om sin Tilbedte, lad Kanarifuglen slaae!

Jeg vil ei ærgre mig; det kunde være værre.

(høit)

Der har De Fuglen!

Leander.

Der er Pengene, min Herre!

Geronimus.

Jeg tager derimod til Gattiglassens Tary.

Leander (med en Compliment).

Da vilde Høleri ei tære Statens Marv,

Hvis, som min Herre nu, hver vilde sig forbarne,

Dg sflænke, hvad han tog for meget, til de Arme.

Jeronimus.

Farvel, min Herre!

Leander.

Al! saa sees vi aldrig meer?

Jeronimus.

Som De har fundet mig, vil De vel finde fleer!

(han gaaer.)

Leander; siden Henrik, som har holdt
sig i Baggrunden.

Leander.

Ha ha ha ha ha ha! Min gode stakkels Broder!

Du flender mig ei meer. Du allermindest formoder

Fra hvem du for din Fugl fik denne Capital.

I din Leander du kun sfluer en Nival,

Og dog han mindes mig, og mens hans Hierte brænder,
 Han til Vestindien Kanarifuglen sender;
 Der den fra Givtermaal bortvende skal min Hu,
 Fordi Jeronimus i Danmark er jalour!

Henrik.

Men Herre det er da nok en vestindisk Mode
 At hilse Brødre paa, naar hele Jordens Klobe
 Dem femten Aar har silt. Siig, vidner det, med Gunst
 Om Kiærlighed?

Peander.

Nei, om lidt Skuespillerkunst.

He! Denne Spøg, som mig et flygtigt Indfald lærte,
 Skal sikkert drive ud Mistanken af hans Hierte,
 Der, som jeg hører nu, har taget saadan fat,
 At hans Godmodighed ham ofte har forladt.
 Saa er vi Mennesker! de Fattige! de Rige!
 Saa frygte Lasterne, Enhver det Latterlige!
 Naar vor Samvittighed astumpet har sin Pii,

Saa gyser Hjertet dog endnu for Næstens Smil.
Du lille Dæmon du! Smaløbede Satire!
Med Spodskhed i dit Blik, med Skingren i din Lire,
Kom mig til Hielp idag! Stil fiint ham som en Vi,
Marlad ham lidt, og gjør Forstanden atter fri!

Henrik.

Vil Herren da nu frem for Verdens Pine lægge
Sin Broders Daarlighed?

Leander.

Nei, kun for fire Bæge.

Vi spiller ikke her paa græsk et Sorgespil,
Som et forsamlet Folk paa Torvet skuer til.
Et lille Puds, som snildt fik Daarligheden rettet,
Olier høit en Skizze; kun bestemt for Kabinettet.

Henrik.

Og naar nu Frokenen, naar Herrens Brud nu faaer
At vide denne Sag?

Leander.

Jeg tvende Fluer flaaer

Med eet og samme Smæk, isald mit Indsald buer.

Henrik.

En Broder og en Brud! at ligne dem ved Fluer!

Leander.

Jeg rammer ikke dem, jeg rammer deres Geis.

Hun i sin Svoger sig skal see som i et Speil;

Hun er ei heller fri, det veed du vel desuden,

Derfor til denne Fest Constance vorde buden!

Hun lidt skal ængste sig, mod Enden skal hun lee,

Og i Jeronimus til Slutning selv sig see.

Indvend mig intet meer. Jeg haaber du mig fatter;

Rnn fort er Himlen graa, saa skinner Solen atter.

Vær munter! brug dit Vid! vær flink! tag den Dukat,

Og staa mig bi!

Henrik.

Med Liv og Støl jeg er parat.

Den harniskklædte Mand paa hine Herrenstaten,
(Jeg mener nemlig han, som stander paa Dukatén)
Indgyder mig et Mod, en Dovelyst, som Skam
Jeg troer man lang Tid ei har seet i Amsterdam.
Hvad kan jeg rette ud, min Herre, vil de sige?

Leander.

Vernille elsker du, Constances Kammerpige.

Henrik.

Er vel saa ridderligt et Ord, som elske, staar
For Baabendrageren, naar han sig har forgabt?

Leander.

Jeg troer du har studert? Du er en klogtig Fætter.

Henrik.

Ja Herre! Esthetik, den skønne Kunst, belles lettres.

Leander.

Saa snild en Tyr, og dog i Libertet sat?

Henrik.

Det bær min Skulder kun, mit Hoved bær en Hat.

(Trækker paa Skuldbrene)

Jeg børster heller Skoe paa andre Hænders Begne,
End jeg med Huller gaaer paa begge mine egne.

Leander.

Fortræffligt! Hør nu til, at du mig vel forstaaer:
Herfra du lige til din Pimpernelle gaaer.

Henrik.

Pernille, Herre! Sy med flige Øgenavne!

Leander.

Fortynder sørgeligt, at du maa hende savne
I nogle Dages Tid. Jeg har gjort ligerviis,
Og min Constance troer, at jeg til Jægerspris
Er taget ud, for der de Værelser at leje,
Hvor jeg i Floras Skjød min unge Brud skal eje.
Nu siger du Farvel! Men i din Elfskovsrun
Gjør Kjærligheden dig i Hovedet saa confus,
Saa at du playler ud til Pimper -- til Pernille,
Hvermed du egentlig smagt burde tie stille.

Henrik.

At nemlig?

Leander.

Ei det er som jeg min Brud har sagt:

At paa en Møllerviv jeg gjør en Elfskovsjagt!

Det røber du med Jil, med Klodesløse Tone!

At denne Møllerviv ei er min Broderkone,

Forstaaer sig af sig selv. Pernille har da snart

Sin Froken atter alt fortrolig aabenbart.

Men stille! Gaa din Vei: Der kommer Leonora!

Henrik.

En vakker Danneviv.

Leander.

Autumnus elsker Flora!

Henrik.

Hvor Herren dog er god; han til sin Broders Trøst

Gjør Sommeren til Vaar og Vinteren til Høst!

Leander.

Til Vinteren er langt. Jeg ei min Broder lafter.
Er det ei smukt at see Sol skinne paa en Aster
En varm Septemberdag?

Henrik.

Go! Men den skinner fort;
Og hvor er Astere?

Leander.

Der kommer hun. Gaa bort!
(Henrik gaaer.)

Leonore uden at see Leander:

Hov sagde mig, at her min Mand jeg vilde finde;
Men her er ingen Mand.

Leander (bukker).

Erhødig --

Leonore (neier).

Tjenerinde!

Leander.

En lille deilig Fugl, saa guul som en Citron,

Frataget nylig en -- mistænkelig Person;

En Fugl, hvis Melodi kan kildre hvert et Øre,

Vel ikke skulde Dem, Madam, maaskee tilhøre?

Leonore.

Den Fugl? I Sandhed, jo, min Herre, det er min.

Geronimus

(Oppe i Møllen, stikker Hovedet ud af en Luge).

O! Død og Liv, jeg seer for Mine min Ruin!

Hun Fuglen faaer igjen! Nu gaaer det! Jo jeg takker!

Det første Skridt er gjort: Jeg hører alt hun snakker.

Leander.

Min skønne Dame, hvor det glæder mig at see

Dem ene her.

Geronimus (affides).

Hvad? Skien! og ene til? O Dee!

(høit)

Min Herre! De taer feil, ifald Dem saa behager,
En over Dem seer alt, hvad De Dem foretager.

Leander.

Hvad buldrer hisset der i Tordenskyens Brud?
Hvo stikker Hovedet frem? Ha hvilken hedenskt Gud!

Leonore.

Min Mand!

Leander.

Vulcanus?

Jeronimus.

Bl jeg strax skal hae den Vre,
Min Herre! strax igien paa Jorden hos Dem være.
Jeg Tuglen fløbe vil, ifald den er tilfals.
(lutter Lugen).

Leonore (affides).

Gid han af lutter Jil kun brækker ei sin Hals
Paa Trappen.

(Der falder noget ned i Møllen)

O! min Gud! han styrter i sin Hede.

Jeronimus kommer pustende.

Det var ei mig som faldt, det var en Tonde Hvede,
Som mig i Veien stod.

Leonore.

Har du ei saaret dig?

Jeronimus.

Nei. (sagte) Han forhindres maae, han kunde røbe mig.

(Trækker ham til en Side)

Min Herre! Jeg forstaaer: en Spøg, en lille Pille,
En fort, godmodig Skjærts! De vilde mig kun drille.
See nu er det forbi. En flygtig Tidsfordriv,
Som man kan trænge til i dette usle Liv.

Lad det nu være godt! Slikt bør ei vare længe.

Giv mig min Fugl igien! Der har De Deres Penge!

Jeg holder Dem nok op paa denne fjerne Vold;
Det Middag er, lang Vei, og Maden bliver kold.

Leander.

Hvad mig De tiltænkt har, nu selv Dem vedsfæres.

De holdt mig for en Gjak!

Jeronimus.

En Gist? Ih Gud bevares!

Jeg holdt Dem for en Mand (sagte) fordemte Jaloussi!

(høit)

En Mand, hvoraf man een ei finder iblant ti.

O! jeg saae strax paa Dem, det havde ingen Fare.

Leander.

Ifald De ikke vil, jeg alt skal aabenbare,

Saa maae De finde Dem i den Erstatning, som

Jeg nu forlanger for min tabte Eiendom.

Jeronimus.

Sag Deres Penge! Der!

Leander.

Det sones ei med Penge.

(vender sig til Leonore)

Forlad, Madam, at vi opholde Dem saalænge!

Leonore.

Min Herre! Alt forladt.

Leander.

Mig blev af en Krabat,
Som sagt, solgt denne Fugl.

Jeronimus.

Ja vist, en tydsk Soldat!
Jeg kender ham, den Knægt.

Leander.

Omtrent af Herrens Heide.

Jeronimus.

Ja vist! fuldkommen ret. Men ei af samme Dreide.

Leander.

Klædt i en --

Jeronimus.

Ganske sandt: en sanderrevet Trak.
Der løber nok omkring paa Volden af det Pak.
Vi er Dem obligert, min Herre! Jeg betaler
Dem gjerne alt igien, om det var hundred Daler.

Leander.

Den nydelige Tugt giengiver jeg kun til
Madammen, dersom hun mig den betale vil.

Geronimus.

Min Herre! dertil ei jeg give kan Bevilling.

Leander.

Hvordan?

Geronimus.

Min Kone har ei mindste Hvid og Skilling,
Undtagen hvad hun faaer af mig.

Leander.

Nu, giv kun Tid!

Den ei betales skal med Skilling eller Hvid.
De troer ei hvad den Tyr her voved at forlange.

Geronimus.

Min Herre! lige godt. Vær De kun ikke bange,
De skal faae alt igien. See der er Penge, der!

Leander.

Troer Herr Jeronimus, det var en Militær?
Mig forekommer det, som den mig blev leveret
Af en Civil, om ei just ret civiliseret.

Jeronimus.

Jeg kender Karlen jeg. Han er beskæftiget tit.

Leander.

Af Finkel Tokum?

Jeronimus (distrakt).

Nei, af Kommenagvarit! --

See her er hundrede Rirdaler: Vil De have
Den Godhed for mit Huns --

Leonore (affides til Jeronimus).

Men er du reent af Lave?

Af Vinduet kaster du en saadan Sum, min Ven?

Jeronimus (affides).

Jeg hænger Fuglen kun i Vinduet igien.

(Heit)

Skald det glæder dig, saa er jeg ganske trøstet.

Leander.

Jeg seer Madammen har en Rosenknap paa Bryftet;
 En skønnere vist ei man fandt i Paradis;
 Her Englen er igien, men -- kun for denne Pris.

Jeronimus.

Min Herre! (sagte) See nu gik han grønne sine Hoser.
 (høit)

Isald De, som jeg seer, en Elsker er af Roser,
 Saa kom De kun med mig! Vi har en Have her
 Med en Spadseregang af lutter Rosentræer;
 Der kan De vælge selv. (affides) Snart taber jeg For-
 standen!

Leander.

Madammen har alt valgt. Jeg ønsker ingen Anden.

Jeronimus.

Hvis De vil sige mig kun hvor De boer, saa skal
 Med Jomfruroser strax, og det i Glokketal,
 Min Pige bringe Dem en Kurv.

Leander.

Hvad vil De sige?

Jeg ønsker ingen Kurv, selv ei af Deres Pige.

Den Semperstorens kun, her paa Madammens Bryst,

Kan være for mit Tab af Fuglen mig en Drost.

Leonore.

Gaae da med Deres Fugl! saa haaber jeg De tier.

Jeronimus.

Min Kone sig forstaaer ei paa Galanterier.

Leander.

Ja saa maa jeg da see, ifald det kun gaaer an,

Til Tyvekosterne at finde Hiimmelsmand,

De kunde ellers troe, jeg havde selv den taget.

Men Herr Jeronimus troer jo, han har opdaget —

Ei sandt? En gammel Knark, af ydre Bæsen sat;

Med Spanskroer i sin Haand, med en trefantet Hat --

Med --

Gerontius (afbrydende).

Kære Kone! Nu, naar jeg det ret betænker,
Hvem vilde være pæn? Det bedste er, du stænker
Den Herre Rosen strax. Tag Tuglen saa, gaa ind!
Igiennem Porten her, der gaaer en hæslig Wind.
Du intet Schawl har om. Blev her for længe nølet,
Saa stod du Fare for at blive reent forfølet.
Gaa ind mit Barn!

Leander.

Hvor høit henrykker De min Aand!
Men endnu eet: Et Kys paa Deres hvide Haand
De maa tillade mig til Afsteed dog at trykke,
Som kan bevidne Dem min --

Gerontius (sagte).

Hille den Ulykke!

(høit med tungen Munterhed)

Nu, kære Barn! hæ, bild dig ind vi lege Juhl.
Fly Herren kun din Haand. (sagte) O den Ulykkesfuld!

Leodore (sagte til Jeronimus).

Og veed du da, hvordan de Herrer kysse Hænder?
Hvordan de trykke dem? Hvorledes Læben brænder?

Jeronimus (ængstelig).

Hvor veed da du det fra? (sagte) Jeg synker i min Grav!
Du har ei nødig just at trække Hænder af.

Leander.

Man i min Nættighed mig intet maa forvanske,
Til sine Fiender kun man kaster hen sin Hænde.
Forkynder De mig Krig?

Jeronimus.

Jeg? Nei det var en Slam.

Leander.

Den skønne Slange, der, maa ganske fryde Ham.

Jeronimus (ynkkelig).

Min Herre! bliv ei vred, fordi jeg med Dem tinger:
Min Kone sig igaar har skåret i sin Finger,
Og kan ei, som De seer, vel trække Hænder ud,

Det vilde løsne reent om Gaaret hendes Klud.

Hun har ei No derfor! Det kriller og det brænder.

Leander.

Jeg veed, hun skar sig ei igaar i begge Hænder?.

Jeronimus (sagte).

Den som vil lyve vel, maa huske alleting. (høit)

Nei, paa den anden Haand hun plages af en Ring.--

Leander (afbrydende).

En Ring? Det er en Nød, som Hielp i Faren kræver!

Jeronimus.

Den maatte files af, den hende var for snæver.

Nu er det godt.

Leander (seer stilt paa Jeronimus).

Oh men jo meer jeg paa Dem seer,

Jo mere synes mig at Lyven --

Jeronimus.

Oh jeg beer!

(river Rosen af sin Kones Bryst)

Se her er Rosen!

Leander (leer).

Nei! hun maa mig selv den give.

Geronimus (affides).

Jeg undres over, at jeg er endnu i Live. (hst)

Fly Rosen ham mit Barn!

Leonore (sagte til Geronimus).

Du ærgrer dig. Vil du
Ei give ham Beseed, saa vil jeg selv det nu.

Geronimus (til hende).

Jeg saa min Marsag; jeg staaer med ham i Handel.
Hans Fader kendte jeg: en Mand af ægte Vandel;
Hans Broder er min Ven, et ærligt sælle Skind,
Saa faaer man taale vel, at denne Knægt givr Bind.

Leonore.

Men hvorfor er du da saa ivrig nu i Manden?

J e r o n i m u s (utaalmodig).

Naa, skynd dig, siger jeg, at kysse ham paa Haanden --

Hvad vil jeg sige: gaa og lad ham kysse dig --

Paa Haanden!

L e o n o r e (høit).

Nu vel an!

J e r o n i m u s (sagte).

O! Gud forbarme sig!

L e a n d e r (kysser hendes Haand).

Jeg takker, Skisnoneste! Jeg kan ei dvæle længer:

Der har De Deres Fugl! Men hvis en Fuglesanger

Min Herr Jeronimus i Fremtid nødig har --

J e r o n i m u s (sagte).

Endnu den Dag i Dag vi ud paa Landet taer.

L e a n d e r.

Saa han behøver kun --

J e r o n i m u s.

Jeg takker for den Vre.

(Han blinker til ham med Øinene)

Her er den lille Sum, som deres Broder, Kære,
Jeg skylder; vær saa god og flye ham dem fra mig.

L e a n d e r (bucker ærbødig).

Min Herr Jeronimus! han bad undskyldte sig;
Og ønskede meget, naar man synger Litaniet,
De vilde skænke dem til Slaver i Tyrkiet.

J e r o n i m u s (med indbidt Ergrelse).

Nu! ogsaa det, min Ven!

L e a n d e r (brister ud).

Ha, ha, ha, ha! Ei sandt?

Den listige Person sin Overmand dog sandt?

J e r o n i m u s.

Jo upaatvivlelig. (sagte) Af Harmen jeg freperer.

Adieu, min Herre da.

L e a n d e r.

Jeg mig reccommanderer!

(han gaaer.)

Geronimus (kaster sig paa Bænken).

Aha jeg dør!

Leonore.

Min Gud! hvad er der fæere Mand?

Geronimus.

Oh intet. -- Alv!

Leonore.

Hvad skal --

Geronimus.

Alv! bring mig et Glas Vand.

Leonore.

Hvad fattes dig min Ven? Du er mig uforklarlig.

Jeg paa din Pande for saae Vergrelsen skinkbarlig,

Og dog du sandt dig i saalænge --

Geronimus.

Pakkatet!

Leonore.

Den hele Spas er til --

G e r o n i m u s .

Alt lee sig af ihjel,

Forstaaer sig selv!

L e o n o r e .

En Gæst! En Lapsestreg!

G e r o n i m u s .

Hvad andet?

Mon Bæstet plumpet er i Brønden efter Vandet?

Alro! Skal jeg hente dig?

L e o n o r e .

Drif ei, du er saa heeb.

Hvad fattes dig min Ven? Hvorfor er du saa vred?

Hvad har du for? Hvad skal der paffes i de Kasser?

G e r o n i m u s (affides).

Hun er uskyldig. De fordomte Spradebasser!

(høit)

Min Leonore! nei, jeg veed, du har mig kjær,

Tilgiv mig, bedste Barn, isald jeg er lidt sær.

Jeg mange Ting har for, jeg maatte mig bevæge,
Dg Solen brænder, som den vilde Jorden stege.
Ei mindste Smule Vind, ei Stumpen af en Sky.
Gid Fanden holde det meer ud i denne By.

Leonore.

Ja det er sandt. Jeg veed ei hvad man meer skal giøre:
I aabne Vindver her jeg sad, for aabne Dørre,
Dog er det ligenær.

Jeronimus.

Dg hvor man nu kan gaae
Paa Volden; op og ned, i Solen stille staae
Dg tage Hatten af, og høre Tugle pibe,
I Middagssolens Brand, -- det Fanden maa begribe!

Leonore.

Der kommer ingen nu.

Jeronimus (sagte).

Saalænge er jeg tryk.

Leonore.

Om Morgnen, Aftenen, kun de sværme her.

Jeronimus (sagte).

Som Myg.

(Høit, efter at han har fattet sig, i en roligere Tone)
Hør nu, mit kjære Barn, hvad dog jeg vilde sige:
Tit har jeg siddet her og ærgret mig, min Pige,
Naar med hinanden vi fra nære Piblings
Saae over til den smaa, men sær frugtbare Øe
Amager; naar vi hift, hvad der endnu er værre,
Paa Valbybakke saa det deilige Fresbærre,
Og fiernt Charlottenslund! Al! har jeg ofte tænkt:
Hvorfor har Skæbnen dig dog ei den Lykke skænkt,
I Hedens værste Tid med kjære Egtemage
At nyde bag en Skov de kjole Sommerdage?

Leonore.

Jeg finder gierne mig i Byen dog, som du.

Ger o n i m u s.

Men om vi beggeto dog var paa Landet nu?
Daalmodig Adam vel som Synder kysste Niset;
Men Paradiset blev dog derfor Paradiset!
Og Kiærlighed i Skov er ikke nær saa kold,
Det troer jeg fuldt og fast, som Kiærlighed paa Vold;
Og skönt man bærer let en Modgang med sin Næste,
Saa vænner Hjertet sig dog hurtig til det Bedste.
Har jeg et Stykke Brød, saa vil jeg have Flæsk.
En Lærd, som kan Latin, gad ogsaa vide Græsk.
Saaledes stunder alt da til Guldkommenheden, --
Og den som har det hedt -- han vogter sig for Heden!

L e o n o r e.

Her boe vi dog ret smukt. Meen Lusten er og fri,
En Have ved vort Huus, med skønne Roser i,
En prægtig Udsigt, hvor vi saa vort Nie fæster!

Ger o n i m u s.

Sniksnak! det siger du kun lille Skælmsmester,

Sor at flattere mig. Du føler vel dit Savn:

Alt man paa Landet er kun stet i Kiøbenhavn.

Leonore.

Oh nu, jeg gierne vil tilstaae, det var ei ilde

Isald vi -- Ha din Skalk, nu veed jeg hvad du vilde!

Nu seer jeg vel hvortil indlede skal din Snak;

Hvi Urv af Skabet tog idag din Nankinsfrak;

Hvi Bognen trækkes frem! Nu kan jeg først begribe

Hvorfor du stoppet har din store Meerskumspipe,

Og fyldt dit Glaskefoer med deilig Rødt og Blart.

Det vidner om --

Jeronimus.

Hvorom?

Leonore.

En munter Kildefont!

Jeronimus.

O! meget meer, min Gris! Jeg har -- o! Gud forbyde

Alt det dig skulde, min Veninde, nu fortryde;

Thi alt hvad der er skeet, har kun det Siemeb,
At faae dig -- vise dig min sande Kiærlighed!

Leonore.

Min Gud! Hvad er der skeet? Du gjør mig halv urolig.

Jeronimus.

Det maa herudt. -- Jeg har min Mølle solgt! vor Bolig!

Jeg har paa Landet kjøbt en Gaard med Mølle til,
Hvor vi herefterdags smukt Jorden dyrke vil,

Og male hvad os der den vakkre Landmand bringer.

Der gaaer i rene Luft de fire Møllevinger

Med en langt større Flugt. Vort Hus er smukt og net,

Med nye Møbler til; Besætningen complet.

Det gamle sælge vi; beholder et og andet;

Og fløre, end idag, med Rub og Stub paa Landet.

Leonore.

Hvad hører jeg? Det er umueligt! det er Spøg.

Jeronimus (Affides).

Min hele Glæde gaaer paa eengang op i Nøg.

Jeg er en slagen Mand! Jeg troede mig velholden,
Men hun? Se om hun gjør! hun vil ei ned af Volden!

(hvit med tvungen Rolighed).

Nu! elsker du, mit Barn, meer denne Hovedstad
Hvor Lastpalladserne staae Gadeviis i Stad,
End Landbohytterne med vennefulde Miner,
Hvor selv for Lastens Luft man Vinduerne kliner;
Husvaler dig ei der den hæderligste Stand,
Er Bonden dig ei meer end Borger, Embedsmand --
Velan -- jeg nægter ei, det græmmer mig en Smule,
Men lad os blive da i denne Røverkule!

Leonore.

Du veed min Villie var bestandig din; du veed
Jeg staaer at følge dig hvert Øjeblik bered;
Men at det siges mig først nu -- i denne Tone --

Geronimus (fiærlig).

Alt for at gjøre dig en Glæde, fiære Kone!

Leonore (alvorlig.)

Jeronimus! du er ei ærlig. Kiære, fæst
Dit Bie paa dig selv!

Jeronimus (sagte).

Jeg er en gammel Hest! (høit)

Nei, du har ret, mit Barn! Men denne Bgleyngel
Den ærgrer mig saa tit. (sagte) Jeg er en gammel
Slyngel!

(høit)

Min Leonore, nei, du er saa tro som Guld,
Men jeg er saa jaloux, som jeg er elffovsfuld.
Fordsæmte Nidkiærhed mit Hierte stedse plager.

Leonore.

Du bilder dig det ind, men du dig selv bedrager.
Var du saa aaben, saa oprigtig nu mod mig,
Hvis du formodede --

Jeronimus.

Nei Barn, jeg flander dig!

Men naar jeg seer, hvordan de for dig kaste Strikken!
Jeg holder ikke ud den Løben, denne Riffen.

Leonore.

Og derfor skal jeg bort. Hvortil de mange Svøb?

Jeronimus.

Jeg vinder ved mit Salg, jeg vinder ved mit Klob.
En deilig Egn!

Leonore.

Velan! strax ind jeg alting paffer.

Jeronimus.

Nedslaaet? Er du vreed?

Leonore.

En Egn, som er saa paffer,

Kan den fortørne mig?

Jeronimus (betymret).

Jeg seer en Taare staaer

Dig i dit Øie.

Leonore.

Her vi leved nu fem Aar!

Her stod vort Bryllup, her de sidste blide Dage
Min Moder tilbragt har.

Geronimus (rørt).

Hold inde med din Klage!

Jeg er en Tiger, en Hyæne. Bedste Ben,
Græd ei! Jeg kiobe strax vor Mølle vil igien.
Saa komme vi herind om Vintren: give Theer,
Gaae paa Comoedier, og gaae i Assebleer!
Spadserer -- om du vil -- paa Volden, naar vi kan!

Leonore (venlig).

Du gode, kjærlige, mistænkelige Mand!
Jeg din Mistanke, jeg din Nidkierhed fortiente,
Hvis paa Forsoningen jeg lod dig længer vente.
Der er min Haand derpaa! Jeg flytter uden Nag
Med min Geronimus paa Landet end idag.

Geronimus.

O min Lenore, du gienskiæmter mig Fornuften.

Leonore (smilende).

Men er du vis derpaa, min Ven, at Landsbylufsten
Helbrede vil dig for din Sygdom?

Geronimus.

Justement!

Leonore.

Er dig Historien om Nisserne bekendt?

Geronimus.

Nei, min Lenore, nei! Fortæl! det mig forvisser
Om din Tilgivelse.

Leonore.

Et Huus af sorte Nisser
Var meget plagt; et Slags urolig bitte smaae
Hnuuspegelser, som godt alt Galtskab lide maae.
De giøre intet ondt! de larme kun i Huset;
Men gjorde Eieren dog Hovedet saa kruset,

At Eieren tilfjeldt for Hovedet blev bort;
Han solgte Bygningen, og vilde flytte bort.
Paa travle Flottedag, med Bøtter og med Gade
Og Støvefoste, kom nu Pigen i en Gade,
Og mødte sin Bekkendt. Hun standsed for sin Ven;
Han hilste hende da, og spør: hvor skal du hen?
O! -- svared Nisserne, som sad i hendes Bøtte,
Som laae i Truget, hang i Klostene, -- vi fløtte!

Ger o n i m u s.

Min Allerkjæreste! Den Spøg er capital!
Jeg af din Fabel selv kan drage min Moral.
Frygt du ei Nisserne!

Le o n o r e (smilende).

Saa mener du min Kiære?

Ger o n i m u s (skielmsk).

At de ei fløtte med!

Le o n o r e.

Nu! Det vil Tiden lære.

(De gaar.)

Uden Handling.

En Grønning med Træer udenfor en Bondeby; paa
høire Haand en Mølle, paa venstre Haand et
Hus med en Vænt udenfor Døren. I Bag-
grunden Skov.

Leander, Henrik.

Henrik.

I Sandhed, Herre, naar man seer Dem der i Græften,
Med sorte Bukler, med den stive Pidsk i Halsen,
Med Hatten trykket ned i Dinene, sort Vind
Om Halsen, med en Bog -- hvem falder det da vel ind,
At listig glemte sig dybt under denne Larve
En sielden Sommerfugl, af en saa deilig Farve?

Leander.

I Sandhed, Henrik, naar man seer dig saadan staae:
Med Hesteskoparyk, med Kistekjole paa,

Med Emses Buxer, som dig ikkun libet passe,
Og med Gramasser, og den lille Guldhusskaffe;
Den der dig saadan saae, mon han sig bildte ind,
Alt træffe sli'g en Strik i et saa ærligt Skind?

Henrik.

Vi ligne, Herre, ret besæet i Kienderglasset
To Guder travestert, nedstegne fra Parnasset
Paa Elfskovseventyr.

Leander (leer).

Du ligner for Peer Degn!

Henrik (polist).

Nei -- jeg er Danae.

Leander.

Og jeg?

Henrik (strækker sin Hat ud).

Den gyldne Regn.

Leander.

Hvor findrig dog han er!

(Han kaster ham en Dukat i Hatten)

Hvad siger du om Regnen?

Henrik (som før).

Naar den gior Præsten raad, saa drypper den paa Degnen.

Leander (kaster een endnu).

Den drypper kun?

Henrik.

Nei nu den bliver mere seed.

O gid det vilde ret for Alvor ose ned!

Vi trænge kan dertil; vi har havt Dørte længe,

En saadan Regn er at betale ei med Penge.

Leander.

Jupiter Pluvius er lunefulb. Dit naar

Man trænger meest dertil, han bort med Skyen gaaer.

Naar alt afløber vel, du bruger vel din Pande,

Vil han herefterdags dig endnu bedre vande.

De flære Møllersølk er alt i deres No

Her ligeoverfor; og snart jeg skulde troe,

Alt Ben Jeronimus, som fra sit Guld en Drage,
I Aftenfislungen forlade vil sin Mage,
Og komme til os her paa Pladsen ud. Ei sandt?
Du vel har fattet hvad jeg sagde dig?

Henrik.

Charmant!

Den Dren paa Angelen, hvormed vi Fisken fanger,
Er med en Scene jo af Menneskehad og Anger.
Var det ei saa?

Leander.

Jo.

Henrik.

Vel, at til vor Parodi

Er af Tilsknere her ingen fleer end vi.

Leander.

Hvad ægte Farve bær, det bleges ei i Masken.

Henrik.

Lidt dristigt Skæmt man sig tillader under Masken.

Leander.

Satiren smiler jo.

Henrik.

Men smiler som en Kat,

Naar den med Poten slaaer.

Leander.

Det heed jo Castigat

Ridendo mores. Glem nu ikke hvad du skulde!

Henrik.

Nei, jeg skal ægge ham med min forstille Kulde;

Nysgierrig giøre ham, det er det sande Pudse,

I det jeg lader, som jeg kun var grov og studs.

Leander.

Guldfommen rigtig! studs og vranten.

Henrik.

Som en Bøffel!

Jo mere blaffet Hud des gulere Kartoffel,

Vil han da snarlig troe, og i mig søge strax
En diærv og ærlig Mand, ret af det gamle Slags.

Leander.

Du kiender Grebet, Knægt.

Henrik.

Var han af Jern, jeg trækker
Ham dog med den Magnet. Men hiſt bag hine Hæffer
Det pusler. Herre! vi udfaste maae vort Garn!
Der kommer han alt frem, ſaa ſandt jeg er et Skarn!

(Leander ſætter ſig hen og læſer; Henrik træder
tilbage.)

Jeronimus ene.

Alt er iſtand. Hun er med denne ny Forandring
Særdeles vel tilfreds. En lille Aſtenvandring
Nu ſkulde gøres. Man maa røre ſig iblandt.
En Steen af Hiertet mig er ſaldet, det er ſandt!
Man aander mere let paa dette Blomſterteppe.

Kun Skade, der paa Flod sædvanlig følger Ebbe.
Min Elskov trives vel, fra da jeg reiste væk,
Mit Venskab derimod har lidt et Fandens Anæ.
Hvad kan det hielpes til at træffe om i Lunden?
Forgiæves venter jeg nu henad Aftenstunden
Min Ven Hørkræmmer Blaar og Urtekræmmer Snaap
For at begynde der, hvor sidstegang vi slap.
Endskjønt jeg maa tilstaae, at altid ei min Sandten
I Politiken just jeg holdt med Løgtenanten.
Captainen mere veed at sætte alt paa God,
Han har i tyve Aar nu staaet i sin Bod,
Og veed hvad Verden gier. Nu maa jeg Staffel snuse
Allene her omkring som gamle Robin Kruse
Med Piben i min Mund, og tøres op af Nøl.
Og i det hede Veir er bleven surt mit Øl.
Imidlertid -- hvad er der vel derved at giøre?
Jeg maa dog takke Gud, jeg har det paa det Torre,
Forfaavidt. Jeg maa see at skaffe mig igjen

En splinterny, men dog tillige gammel Ven.

En Ven, som være kan min Tidsfordriv til Nytte,

Dg som dog Missen just ei hjælper med at flytte.

(Han bliver Henrik vaer)

Men -- hvis jeg feiler ei -- Du aldrig seet jeg har --

Der staaer paa Grønningen jo just et Exemplar,

Som jeg mig ønsker det. En Mand af ægte Hæder,

Det vidner hans Paryk, hans sorte Underflæder.

Dg i sit Ansigt har han noget, som i Hast

Indtager Hjertet, strax ved første Biekast.

(Han bukker for Henrik)

Min Herre, Diener! (sagte) Han blier af mine Venner!

H e n r i k (studs).

Jeg ingen Herre er, behøver ingen Diener.

J e r o n i m u s (sagte).

Ich habe keinen Herrn, ich habe keinen Knecht,

Drum alles in der Welt ist mir commod und recht.

Har gamle Evald sagt. -- O! det er som jeg spaaede!

(høit)

Min gode Mand! nu, det er kun en Talemaade.

Henrik.

Er det med Maade talt? I rober slet Forstand.

Hvor veed I, jeg er god? Og at jeg er en Mand?

Geronimus.

Jeg troede dog --

Henrik.

Jeg er en Olding kun desværre!

Geronimus.

Og han? (peger paa Leander)

Henrik.

Min Herre.

Geronimus (sagte).

Hvad? Saa har han jo en Herre.

(høit)

Men sagde de ei før, de havde ingenting,

Ei Herre, Tiener ei?

Henrik.

Her hvulke Tankespring!

Jeg ingen Herre er, det har jeg sagt; behøver
Ei nogen Tiener. Nu, nu kommer den Haarkløver
Dg vil bevise mig, jeg skulde have sagt:
Jeg heller ingen har? Naar jeg vil have slakt
En andengang mit Ord, saa kommer jeg til Eder.

Jeronimus (sagte).

Han er i ondt Humeur. (høit) Min kære Ven, jeg beder —

Henrik.

Beed længe nok for mig! Vil I, at jeg skal see
Af Eders Aftendau, hvor from I er maaskee?

Jeronimus

Nei, men jeg ønske kun --

Henrik.

I ønsker!

Jeronimus.

Dg jeg haaber --

H e n r i k.

Saa raser I saavel som hundred andre Taaber.

I ønsker? Gamle Gæst! har I en Ønskehat?

I haaber! Og hvorpaa?

G e r o n i m u s.

Paa at De vil --

H e n r i k.

God Nat!

G e r o n i m u s.

Vil De alt gaae tilsæns? Her er man saa alene!

H e n r i k (mørk).

Et Interimskapel for mine trætte Bæne. --

Adieu!

G e r o n i m u s (affides).

Han pirrer mig Nysgierighedens Løst.

H e n r i k.

Vil I mig meer?

Geronimus.

Ih nu begynde vi jo først.

Jeg vilde spørge -- lad det ikke Dem fortryde --

Hvem egentlig De er?

Henrik.

Det kan man ei forbyde.

Spørg længenot for mig!

Geronimus.

Jeg spurgte som en Nar,

Isald jeg spurgte, hvor jeg ventede intet Svar.

Henrik.

Spørg som en Nar for mig!

Geronimus (utaalmodig).

Hvem er De da, min Klære!

Henrik.

Et Menneske, et Dyr, tobenet uden Klære!

Geronimus (affides).

En Spøgedatter, he, som Legen har begyndt,

Dg som betales maa igien med samme Myndt.

(høit)

Tobenet? Gandske sandt! heel sandt til Punkt og Prikke.

Men -- uden Fiær? Nei saa min Sandten er De ikke!

Thi efter som hvad jeg med blotte Mine seer

Er Deres Kiøle fuld, Høistærede! af Fiær.

En Klædeborste her nødvendig vilde være,

Hvis Dyret skulde bli aldeles uden Fiære!

(Han leer med Selvtillfredshed)

H e n r i k.

Min Herre børster mig, naar jeg er i Betryk.

G e r o n i m u s.

En Herre børste Klæer? Ei!

H e n r i k.

Paa sin Tieners Ryg.

G e r o n i m u s (leer).

En Olding?

H e n r i k (med Bægt).

Mennesket fortienet Prygl fra Buggen --

Til Graven!

Jeronimus.

Det er sandt! Jeg mærker, De er muggen!
Saa børster De vel og imellem Herren Gaer?

Henrik.

Det gøres nødig ei. Ham Skiæbnen børstet har.

Jeronimus.

Har Skiæbnen børstet ham?

Henrik.

Og børster ham end immer,
I Skikkelsen af et letsindigt Fruentimmer.

Jeronimus.

Ei, ei! Men hvorfor seer De da paa mig saa stivt?

Henrik.

Ben! givt Dem aldrig.

Jeronimus.

Jeg er allerede givt.

Henrik.

Stil Dem ved Deres Viv, og det jo før jo heller!

Jeronimus.

Hvorfor?

Henrik.

Hun utro er!

Jeronimus.

Hvad De mig der fortæller!

Kan De bevise det? Det gør mig til en Jid.

Henrik.

Hvad der er soleklart, behøver det Bevis?

Jeronimus.

Er det da soleklart? De mig i Støvet kaster.

Henrik.

Na Solen vender sig fra flige sorte Laster.

(Hsitravende)

Min Gubbe! Qvindelist er endnu mere mørk

End Natten. Natten svandt i Evighedens Ør

For Dagen, medens hiin med aaben Vande taaler

De allerstærkeste lodrette Solens Straaler.

J e r o n i m u s (affides).

Der letted det igien; nu først forstaaer jeg ham.

Han skærer alle dem kun over samme Kam.

Det Specielle her ei gælder Mandens Tale,

Han udelader sig kun i det Generale.

L e a n d e r (til Henrik).

Henrik! Hvem er det Dyr?

H e n r i k.

Med Øinene i Vand

Maa jeg udtale ham: Det er en Egtemand.

(Leander trækker paa Skuldrene og læser igien)

J e r o n i m u s (til Henrik).

Hvad læser Herren der? Jeg læste og darauffen

I gamle Dage lidt hos denne Benninghausen.

H e n r i k.

Min Herre rider høit paa Pegasus.

J e r o n i m u s.

Et Spøg,

Et andet Alvor. Snak!

Henrik.

Et digterisk Forsøg

Om Kvindelisk.

Geronimus.

Hvad er han da? Er han Professor?

Sprogmeester? Secretair? Landsoverretsassessor?

Har han en Titel?

Henrik.

Nei!

Geronimus.

Kun slet og ret Poet?

Henrik.

Ei det engang!

Geronimus (slaaer Hænderne sammen).

Nu har jeg aldrig Mage seet.

Henrik.

Lag Dem iagt!

Geronimus.

Hvorfor?

Henrik.

Han er en Menneskehader!

Geronimus.

Det kan man mærke paa hans underlige Lader.

Henrik.

Kom ham ei nær!

Geronimus.

Jeg er ei bange for hans Had.

Som gode Venner kan man atter skilles ad.

En Menneskeæder er han dog vel ei tillige?

Henrik.

Og hvorfor ikke det? Det skal De ikke sige.

Jeg staaer for ingenting! Naar slikt faaer Overhaand,

Da holdes det ei meer i Lænker eller Baand.

Han lever al sin Tid indspærret paa sit Kammer,

Hvis ei, da vanker han omkring blandt Skovens Stam-
mer.

Forleden sprang han som et Egeru i et Træ.
 Jeg i en Gaarehiord har hørt ham sige Bø!
 Han elsker Dyrene, og bliver høit bevæget
 Hvergang paa Marken han gaaer om blandt Hornqvæget.
 Jeg er den Eneste, som ei han har forladt,
 Og som han taler til, og holder af en Klat,
 Og som han i sin Nød ei være kan foruden.
 Det kommer vel af det, jeg har en Rem af Huden.
 Jeg hader ogsaa jeg! men er dog ei saavidt,
 At med min Herres Had mit Had kan gaae i Skridt.
 Nu, jeg er ung endnu, begyndes maa med Noget,
 Og Rom blev ikke byggt paa een Dag, siger Sproget.

J e r o n i m u s (affides).

En underlig Person! han siger, han er ung,
 Og Alderdommen giver ham vranten alt og tung.
 Jeg kan dog lide ham! Det godt! Og hvis hans Herre
 Er af det samme Kuld, og hvis han ei er værre,
 Saa seer jeg alt forud, at jeg Erstatning faaer

For min forlorne Knap og for min tabte Blaar.

(høit)

Det glæder mig, at jeg saa hælbog var (bucker) at støde
Strax paa dem her, min Ven!

Henrik.

Et uhyfsaligt Møde!

Hinanden aldrig meer vi nu at see vil faae
Fra dette Dieblis.

Jeronimus.

Ih io gu vil vi saa!

Vi er io Naboer. Og hvis ham driller Koner,
Saa strækker Hadet sig dog ei til Mandspersoner.
Jeg vover det! Jeg hans Bekjendtskab giøre vil.
Jeg føler mig idag iust opsat ret dertil!

(Han gaaer hen imod Leander, høit)

God Dag min gode Mand (sagte) Man ei galant maa
være,
Saa fik jeg atter Snus.

Leander (uden at vende sig til ham).

Hvad vil du?

Geronimus.

Ha'e den Ere

At kiende, tale dem, i denne Aftenstund.

Leander.

Jeg taler ei med Folk.

Geronimus (sagte).

Da har han dog en Mund.

Leander.

Hvad vil du mig?

Geronimus.

Jeg vil den Glæde mig forviſte

At Deres Venſkab.

Leander.

Glæf! Gnee kroner alt din Iffe,

Og dog du tale kan om Glæde?

Jeronimus.

Herre Je!

Hvad taler De da vel om Isen og om Snee?

Hvi vender De mig Ryg?

Leander.

Jeg Verden Ryggen vender.

Gaf fra mig Lagnens Søn, jeg altfor vel dig kender!

Kom mig ei mere nær i Nollighedens Dal,

Og lad mig ene med min Kummer og min Qual.

Jeronimus (sagte).

Det armeMenneske harQual. (høit) Mon ei man kunde -

Var det ei muligt med Fornuftens Trøstegrunde --

Leander.

I Graven er min Trøst.

Jeronimus.

Ei! De er frisk og ung,

Hvem vilde da saasnart vel finde Skiebuen tung?

Leander.

Sig, fiender du det Dyr, som Dødt kan forblinde,
Den fædste Slange, som man nævner ved en Kvinde?

Jeronimus.

Na jo! jeg eier selv et artig Exemplar.

Leander.

Givt? Jeg beflager dig!

Jeronimus.

Beilag mig ikke Jaer!

Man maa med Heltetmod sig her i Livet væbne.

Leander.

Opriktig Deel, min Ven, jeg tager i din Skæbne!

Jeronimus.

I denne Skæbne kan ei nogen tage Deel,

Den er bestemt for mig og den maa bæres heel.

Leander.

Din Kone -- er hun ung?

Geronimus.

Saa temmelig.

Leander.

Emul?

Geronimus.

Noget.

(sagte)

Nu vender Munden sig dog peu à peu til Sproget.

(hsit)

Lad os ei tale meer om denne Sag! Jeg veed

At De er meget for at rive Kionnet ned.

Det siger intet! Om De ogsaa hader Qvinder,

Det skal ei være os i Benskabet til Hinder.

Jeg lover Dem at De skal ei min Kone see.

Leander (sukker).

Du lover meer end du kan holde mig maaskee.

Geronimus.

Hvordan?

Leander.

Din Kone vil, saasnart som hun erfarer
At jeg er her -- med List udkaste sine Snarer!

Jeronimus.

O! det har ingen Nød; min Kones Dyd er reen;
Hun Erbarheden selv!

Leander (leer bittert).

Jeg kiendte ogsaa Een,

Saa hald, at hende min forelskede Siæl begiærte,
Hun lignte Dyden selv; hun vandt mit hele Hierte!
Dort Bryllup var bestemt: fra Prækestolen læst,
Og Brudeskammelen stod hørstet alt, som blæst,
Med røde Dvertræk af Fløiel, uden Lige,
Hidbragt om Morgenen af Vedemandens Pige.
For ret min unge Brud at glæde endnu meer,
Juveler havde jeg kjøbt hos en Juveleer,
Hvori jeg havde sat aldeles min Formue.

Dem gav jeg min Lakai at bringe til sin Træ.

Han fik dem. (med fortvivlet Latter) Ved du hvad hun
gav de, Gamle?

Geronimus.

Nei!

Leander.

Hun tog Juvelerne, løb bort med min Lakai,

Hun givted sig med ham, og lod mig staa tilbage

Med Brudeskammelen.

(han slaaer sig for Panden)

Geronimus.

Har jeg seet mine Dage!

Forbandet, at hun tog Juvelerne, min Far!

Lakaien havde dog saa været hvad det var.

Leander.

Af Sorg og Vergelse jeg nærvæd var creperet.

Geronimus.

Blev da min Herre saa aldeles ruineret?

Leander

(et Øieblik efter at have fattet sig og tørt sine Øine).
 Jeg fattede mig. Paa ny jeg Modet til mig tog,
 Den Skiendige jeg reent i Glemmebogen slog,
 Gik til Vestindien, jeg trodsed Solens Lue,
 Og vandt i kort Tid mig en klækkelig Formue.

Jeronimus.

Deri De gjorde vel.

Leander.

I en vestindisk Havn
 Traf jeg en ung Person, -- Leander var hans Navn.

Jeronimus (levende).

Leander? Kiender De Leander da, min Herre?

Leander.

Om jeg ham kiender? Jo, jeg kiender ham desværre!

Jeronimus.

Hvorledes lever han? Hvorledes er hans Aar?
 Han reiste som en Dreng herfra paa fierten Aar.

Han skulde været Præst, han er forresten dygtig;
Men til en geistlig Mand var Anægten altfor flygtig.
Han søy til China, til Vestindien, til Cap.
De kiender ham?

Leander.

Jo, jo.

Jeronimus.

Al!

Leander.

Til mit store Tab.

Ha den Forræder!

Jeronimus.

Hvad?

Leander.

Han boede hvor jeg boede,
Han var min Omgangsven; jeg alting ham betroede;
Alt hvad jeg eied gav jeg gierne ham i Vold,
Han gik med Nøglerne, tænkt dig, til mit Chatol!

Vi laae i samme Tøng, vi gik i samme Klæder --
Paa eengang -- Undres du derover, om jeg græder?
Paa eengang reiste han bort paa den vilde Sø
Og tog min Kasse med, -- men ikke mit Adieu!

J e r o n i m u s.

Hvad maa jeg arme Mand, jeg arme Broder, høre!

L e a n d e r.

Ha, ha, ha, gamle Nar! Og end du laer dig røre
Af Menneſker, og har for diſſe Øgler Ug,
Skjændt ſligt et Skilberi jeg har dit Hjerte bragt?
(Han vender ſig pludſelig om, og ſeer ham i Anſigtet)

J e r o n i m u s (forundret).

Hvad ſeer jeg!

L e a n d e r.

Hvad du ſeer? En Skabning af dit eget
Foragtelige Nion, men ha! hvis Mod er ſteget,
Saalænge vaſket reent i ſin Erfarings Elv,
Alt han foragter dig, al Verden og ſig ſelv.
(han ſtaaer op)

J e r o n i m u s.

Min Fuglefænger! Ei, ei, ei! Min Rosenjæger.

L e a n d e r (sværmerisk).

For mig sig ingen Fugl lettsindig meer bevæger,

For mig forføngeligt ei Rosen blusser meer.

Den hvide Lillie jeg alt i Dalen seer,

Som pryde skal min Grav. Og paa de blege Stene,

Den Katakombe, som omhvælver mine Bene,

Skal Billedhuggeren med Skælven sætte, klar,

Med Messingbogstaver, Fraktur og Lapidar,

Den Gravskrift: "Han blev født, -- saae Menneskets
Fadæser --

"Begik dem selv, -- foer hen! Gjør du det samme Løser!"

J e r o n i m u s.

O jeg er om en Hals! det er den samme Mand,

Sun andre Klæder og en anden Uforstand.

Hvad skal jeg troe? Hvad skal jeg tænke?

Leander.

Bryd din Lænke,

Som jeg! Du skal slet ikke troe, og du skal ikke tænke.

Med Lænke og med Tro du hadede kun slet,

Og troer du andet Kalb bestemtes Mennesket?

Geronimus.

Min gode Herre! de min Driftighed forlader:

Svorlænge har De nu vel været Menneskehader?

Leander.

Dit Spørgsmaal er af det forføngelige Slags.

Geronimus.

Var De det længer vel end fra i Formiddags?

Leander (sukker).

Nei, nei!

Geronimus.

Der har vi det!

Leander.

Det var i Formiddagen,

I Morgnen af mit Liv, at dette Blomsterlagen,
Af Haabet sminket grønt, blev hurtig trukket bort,
Og viste mig en Jord, bedrøvelig og sort.

End bugner Helten bleg midt i sin Middagshede; --

(løfter Hænderne til Himlen)

Men Solen synker snart: og jeg skal ikke seede.

J e r o n i m u s.

Forlad min Driftighed! Men hvilket sælsomt Sind
Om Halsen viklet har Dem dette sorte Bind,
Min Herre? Hvilken Rød har knappet Dem i Grakken,
Og bundet Dem saa høit den stive Pibst i Nakkens?

L e a n d e r.

Kun Kiærlighed.

J e r o n i m u s (affides).

Ha, ha! nu faaer vi ret Besfeed.

Der har vi det! (høit) Altsaa?

L e a n d e r.

Blind, haabløs Kiærlighed.

Jeronimus.

I hvem min Herre da? Mig vilde Navnet more.

Leander.

Ha gives der da meer end een Eleonore?

Jeronimus.

Fordømt! Hvad nu? Guds Død! -- Min Siæl! Jeg
skulde tro,

Der gaves, regnet knap, dog i det mindste To.

Leander (vemodig.)

Hun døde! Hendes Grav nu mine Taarer vasse.

Jeronimus (puster med et lettet Sind).

Hun døde! Gud fæe Lov! Fred over hendes Aske.

(Han betragter Leander stivt)

Leander.

Hvorfor betragter du min Physiognomi?

Jeronimus (affides).

Det er ham selv! Saa ligg var aldrig en Copi.

Min - jo gu er det ham. (høit) Jeg meget vel Dem kiender,

Min Herre! Har jeg ei levert i Deres Hænder
En vis Kanarifugl, som atter De vil Lyst
At bytte hurtig for en Rose paa et Bryst?

Leander.

En Rose? hvilken Snak.

Jeronimus.

Ja ganske ret! En Rose.

Leander (seende).

Der var engang en Mand, som leved i en Rose
Med tvende røde Been, der endtes i en Fork.
Kan du det Eventyr!

Jeronimus (utaalmodig).

Ja vist! det var en Stork!

Er det et Svar maaskee, som alting skal forklare?

Leander.

En Gal kan spørge meer end kloge Li kan svare!

J e r o n i m u s

(Cøpdager en Ring paa hans Finger).

Og havde De maaskee den samme Ring et paa,
Da jeg paa Volden Dem idag med Fuglen saae?

L e a n d e r (affides, saa Jeronimus kan høre det).

Gotts Bli! jeg er forraadt. (Høit, som efter at have sat-
tet sig) Din Angest mig bevæger!

Men jeg har ingen Tid! Der staaer min gamle Jæger!

En Jæger med Genie, som meget bedre veed,

Hvad man skal svare Folk ved sli! en Leilighed.

Jeg overlader dig allene med min Page,

Og trækker mig igien i min Eremitage.

(Sagte til Henrik)

Gaae du ham nu affted, og gior som jeg har sagt!

Træk ham i Skoven ind, og lad ham holde Vagt,

Den Høistforelskede maa nu forsøge Lykken!

Henrik.

Dg for at kunne det, han kaste maa Paryffen!

(Leander gaaer).

Jeronimus (affides).

En Jæger han? Hvordan skal jeg nu det forstaae?

En Jæger med Paryf og Emses Buxer paa!

Nu har jeg aldrig hørt saa galt i mine Dage!

Det Vildt maa være tamt, som slikt et Ekrog skal jage.

Kan sli en Krøbling vel nedtrampe Bondens Korn,

For over Slottets Port at fæste Hiortehorn?

Dog, jeg forstaaer dig nok; den Ting er let at lære:

Som Herren er, saa maae jo Herrens Svende være!

Men jeg maa smigre lidt, skønt Svenden er en Stud,

For endelig at faae Sandheden frittet ud.

(høit med tilfyneladende Rolighed)

Sig mig, min Ven! hvem er da egentlig hans Herre?

Henrik.

Alf Herr Jeronimus! mig Taarer Munden spærre.

Jeronimus.

Hvad feiler ham min Gaer? Før var han jo saa fky!
Har Alderdommen ham nedtynget med sit Bly?
Et anderledes er vor Skæbne nu herveden.

Henrik.

Det er ei Alderen, det er Samvittigheden,
Som trykker mig.

Jeronimus.

Hvad? nu Samvittigheden?

Henrik (sukker).

Ja!

Jeronimus.

Oh Herregud! hvad Synd har han bedrevet da?
Med denne krumme Ryg, med disse dybe Rynker,
Og med de matte Knæ? Jeg ham af Hjertet ynker,
Hvis han fortæres af Samvittighedens Blus
Paa Gravens Bredd!

Henrik (hulkende).

Af, af, min Herr Jeronimus!

Det er mig ikke just i disse Klæder skaaret.

De veed vel, at man ei skal skue Hund paa Haaret.

Jeronimus.

Hvad mener han med det?

Henrik (bødsfærdig).

En gammel Chapeaubas,

Sam jeg har arvet fra min salig Gudpapa,

Udstopper kun min Ryg; og i en Farvelade

Hos Myrrenbergeren foran paa Østergade

Igaar jeg hentet har de Rynker i en Skæl,

Som folder Panden mig idag i tusindtal.

Og hvad mit Anx angaaer? Det kun med Aldren praler,

Det ryster ikke meer, end jeg det selv befaler!

Jeronimus.

Hvorledes? Er det sandt? Alting fingeret? Ei!

Hvad er han da?

Henrik (rørt, i det han tager Marykken af og
putter i Lommen).

En ung og syndesuld Lakai!

Geronimus (slaaer Hænderne sammen).
Ha tænkte jeg det vel! Og han, som jeg forlader,
Ei heller ingen ret oprigtig Menneskehader?

Henrik.

Den halve Deel af Guld, det tør jeg sværge paa,
Han haver ei.

Geronimus.

Hvad Deel?

Henrik.

Den Deel med Skjorter paa.

Geronimus.

Jeg arme Mand! Jo jeg er vel opskjortet.

Henrik.

Grunden

Min Herr Geronimus er nu til Tyvlen funden.

Nu indseer De da vist, og det i en Minut,
At han som Tuglen fik, og han som var saa but --

Jeronimus.

Det er kun een Person?

Henrik.

Jeg tilstaaer det med Skamme,

Men, ja min Herre! det er næstendeels den samme.

Og Herr Jeronimus saae vist et Dieblif

Bag Boldens Træer idag en Domestik?

Jeronimus.

En Strik!

Med Tresser omsyet, som gjorde sig saa vigtig.

Henrik.

Som med en Pige gif?

Jeronimus.

En Galgenknebel.

Henrik.

Rigtig!

Det var mig selv!

J e r o n i m u s.

Ham selv? Jeg Lunten lugte kan!
Jeg mellem Drager staaer! Jeg er en slagen Mand.

H e n r i k.

Min Herr Jeronimus! feil Abeceten tager,
I Indien saa lidt som her der findes Drager.
Det frygtelige Dyr, som gior Dem saa confus,
Er kun en lille fræk lettsindig Slagermuus,
Som cirkler sig om Dem i disse Aftengange,
Og kroer sig over, at dens Slagren gior Dem bange.
Hvis De vil følge mig bag hine Skovens Riis,
Saa skal De hastig fane det kraftigste Bevlis,
Paa hvad De eier i Madam Eleonore.

J e r o n i m u s.

Han vil dog ikke reent mit Hierte giennemboere?

H e n r i k.

Ei Herr Jeronimus! Hver Rose har sin Tiern.
Vær ei saa stræng! Vi er jo alle Adams Børn.

J e r o n i m u s (fortvivlet).

Ha det er Løgn! Det ei ham hjælper at han smidsker.
Skorpioner ere vi og slemme Basilisker.

H e n r i k.

Min Herr Jeronimus! Hvortil sligt Sværmeri?

Den hele Basilisk er kun en Fantasi.

Hvis De vil følge mig bag Vaarens grønne Telte,

Saa haaber jeg at vi, som tvende tappre Helte,

Naar kun vi holder os med vore Landsker friske,

Hver Drage dræbe skal og hver en Basilisk.

J e r o n i m u s (vrider sine Hænder).

Jeg er en slagen Mand!

(De gaar.)

L e a n d e r

(Ordentlig flædt i Frak, seer efter dem).

Min gode stakkels Broder!

Ensoldig er du lidt, ei af de bedste Høder,

Men ærlig, munter, diærv, og som en Yngling varm,

Dg bedre Hierte flaaer der ei i nogen Varm.
Det halv bedrøver mig, at jeg ham ei kan trykke
I mine Arme strax og ønske ham til Lykke,
Dg aabenbare ham den altforlange Spøg.
Men nei! hvad gavned da vel hele mit Forsøg?
Jeg vil ham sin Triumf med Snildhed forberede.
Skult skal han skue min forstille Elskovshede.
Et bittert Dieblit! Endnu et lille Gys,
At hun kan staae for ham huldt i sit eget Lys.
En vantro Thomas er han dog endnu, den Stakkel.
Vel! han skal see, og troe, og prise mit Mirakel!

(Han banker paa Døren. Leonore luffer op og
kommer ud.)

Leonore (venlig).

Min Herre! er De der?

Leander

Til Tieneste, Madam!

(sagte)

Særdeles artig.

Leonore (sagte).

Vi! jeg skal giengielde ham.

Jeg alt opdaget har! Betaler dig med Nager!
Giv Tid et Dieblif, min fløgtige Herr Svoger!
Og du, som mig bedrog med Tuglen, du min Mand!
Han skal et Dieblif gaae reent fra sin Forstand.
Sin Straf han har fortient. See hvor han staaer og lur
Bag Træet hiffet! Ha forhærdede Naturer!
Men slinke Nærvished, men ædle Jaloufi,
Selv kasted I den Grav, som I skal styrtes i.
(høit)
Jeg saae Dem gøre med min Mand en Promenade.
Saalænge pleier han mig sielden at forlade.
(sukker)

Leander.

Madamen længes alt?

Leonore.

Jeg længes? Ja! af ja!

Hvor er han nu? Han er vist ikke langt herfra.

Leander (affides).

Hvad sige disse Guf? Mon virkelig -- o Himmel!

(høit)

Han blev i Skoven, han blev pludselig saa svimmel,

Han tabte Børet fast. Jeg ilte -- som hans Ven --

Leonore (letsindig).

Ol det har ingen Rød, han faaer nok Bør igien.

Leander (affides),

Nei det er altfor galt. Mon virkelig den Arme

En grundet Marsag har?

Leonore.

Det er ei værd at larme

For det. Det kiender jeg: En lille Afthent,

Som hurtigt ytrer sig og hurtigt er forbi.

Det følger med hans Mar.

Leander.

Man kan det værste vente.

Leonore (smilende).

Og De forlader ham?

Leander (forlegen).

Madam! -- jeg vilde hente
Lidt -- Naphtha -- til min Ben.

Leonore.

Slig Til fortjener Tak.
Paa Veien, seer jeg, har De klædt Dem om i Graf.

Leander.

De kender mig Madam?

Leonore.

Saa vel som Visdomsuglen,
Min Herre, med Paryk, og som Kanarifuglen.

Leander (Affides).

Jeg aander let igien; det er kun Drilleri.

(høit)

Undskyld Madam, at jeg paa Volden var saa fri.
Mig havde Deres Mand en Smule overfuset,

Fordi jeg, syntes ham, kom altfor nær til Huset.
Han havde Englen selv mig solgt, som hænger der;
Den skreg ham altfor høit. De veed han er lidt sær.

Le o n o r e (sagte).

Vi din Forræder! Jeg skal straffe dig. (høit) Min Herre,
Gid aldrig der med ham var hændt mig noget værre!
Det er et ringe Træk, som svagt kun smerter mig,
Af al hans Uforstand.

Je r o n i m u's (bag Træerne).

Af Gud forbarme sig!

Le o n o r e (forundret).

Hvad nu? Hvad skriger der?

Le a n d e r.

Madam, en Ugle tuder

I Skoven hisset, som os intet godt bebuder.

Le o n o r e (letsindig leende).

Min Herre! Jeg har strax Dem fiendt, fra jeg Dem saae

Idag paa Volden, skændt forklædt fra Top til Taa.
Hvad vil De? Drille lidt min Mand? Det maa nok være!

Leander (affides).

Hvor Diævlen reder jeg mig vel af den Affaire?
Det gamle Menneske gaaer reent fra sin Forstand,
Derhenne bag et Træ. (høit) Madam, den arme Mand
Er i en Tilstand, der —

Leonore.

Gaaer over, som jeg haaber.

Men De, hvad vilde De?

Leander.

Det var om nogle Draaber,

Som —

Leonore (alvorlig).

De fornærmer mig, Leander, hvis De kan
Fortsætte denne Spøg med mig, som med min Mand.

Leander.

Madam! De misforstaaer.

Leonore (kærlig).

De skælver? Er urolig?

Har jeg bedrovet Dem? Nu vel! saa vær fortrolig!

Jeg vil ei krænke Dem. Og misforstaae mig ei,

Hvis altfor pludselig, uforberedet, jeg

Maaskee benytter mig af nogle Diebliske,

Hvor -- hvad kun selben skeer -- min Argus er der itte.

Leander.

Madam!

Leonore.

De elsker mig Leander?

Leander (høist forlegen).

Har jeg drømt

Om slikt?

Leonore (alt mere kærlig).

De elsker mig!

Leander (stamper i Gulvet).

Jeg være vil fordømt,

Hvis jeg har tænkt derpaa.

Leonore.

Tænkt? Kærligheden tænker
Desværre altfor lidt! I sine Glavelænker
Enart Amor skynder sig at lægge vor Fornuft.
Han Hærnen svimmel gør med sine Nofers Duft;
Til Gølle han veed hver Tanke at forvandle,
Hvor Hiertet Herre er, af der maa Hiertet handle!

Geronimus (bag Træet).

Jeg døer!

Leonore.

Men hvad er det?

Leander.

En Ugle! Den er nær!

Dens Hyl forkynder os et rædsomt Tordenvær.
Jeg raader Dem Madam at søge Ly itide!
Jeg Deres Tiener er. (affides) O hvor han nu maa lide!
Gordante Gufentast jeg er! Gordante Spøg,
Som bragte mig til et halsbrækkende Forsøg.
(Han gaaer fortvivlet bort.)

Leonore (allene).

Kom du enandengang, og sælg Kanarifugle!

Nu kan du skynde dig i Skoven til din Ugle.

Udøs din Qual for ham, og hyl med ham Duet!

Nu har jeg hævnnet mig, og Jer skeer Eders Met.

(hun gaaer ind.)

Jeronimus kommer ude af sig selv
med Henrik.

Jeg Ulyksalige! Nu har jeg Syn for Sagen!

Nu er det endelig da ganske bragt for Dagen!

Nu har jeg Visshed da. -- Hvor skal jeg Staffel hen?

(han seer Henrik og griber i Lommen)

Tak for Hans Tjeneste! Tak skal Han hae min Ven!

Der har han Penge, der!

Henrik (affides).

Det er Blodpenge næsten!

Men Penge Penge blier, i hvad saa præker Præsten.

(han strækker Haanden ud)

Tak Herr Jeronimus!

J e r o n i m u s (stamper i Jorden).

O Slange! Dglessøgt!

Storp -- Drage! Basilisk (til Henrik) Og du fordamte
Knægt,

Som stød din Herre bi! Jeg skal dig ikke levne
Heelt Skind din Kjeltring! Paa din Ryg jeg mig vil
høvyne.

H e n r i k.

Alt Herr Jeronimus! spar ægte christent Blod!
Hvad har min stakkels Ryg da gjort Dem vel imod?

J e r o n i m u s.

Spør du hvad du har gjort?

H e n r i k.

Bliv heller ved den første

Idee, og giv mig det, hvorefter alle tørste!
Jeg har en ringe Løn kun i mit Tienerdom,
Og lever meest af hvad jeg tiener udenom.

Jeronimus.

— Ved at bedrage Folk, din Gavyv!

Henrik.

Ingen Fare

Min Herr Jeronimus! Jeg alt skal aabenbare,

Ifald De skænker mig en passende Douceur.

Jeronimus

Jeg er en slagen Mand, berøvet min Honneur!

Jeg gaaer i Skoven ud! Hun seer mig aldrig mere.

Henrik.

Hvis tyve Daler De mig vilde kun levere

Saa gjorde jeg Dem til saa lykkelig en Mand,

Der knap sin Mage fandt i Dannerkongens Land.

Kun med en Sky, en Drøm De fører hør Bataille.

Jeronimus.

Din Vagabond! Jeg vil levere dig en Gallie,

Som du kan hænge i.

Henrik.

Trehundred Daler nu

Saaes ingen Galge for, hvis rigtig den skal du':

Min Herr Jeronimus! Giv mig de halve Penge,

Saa skal jeg nok mig selv paa min Beføstning hænge.

Jeronimus

(Maaer efter ham med Stoffen).

Vil din fordømte Knecht mig ærgre i min Nød?

Henrik (undviger).

Au Herr Jeronimus!

(han løber bort)

Jeronimus.

Det bliver vist min Død!

Tredie Handling.

Skov.

Constance. Vernille.

Vernille.

Hvor stor er denne Skov! Og Bladene saa skønne!

Hvor det forfrisker dog at komme i det Grønne.

At naadig Frosken! ja Guld var det Indfald værd

At efterfølge dem, belure deres Færd.

I hvordan det saa gaaer, den Tanke kan os trøste

At det er deilig at sig i Græsset at forlyste.

O see den smukke Blomst! ha hvilken Sommerfugl!

Der er den! Den er min! Nu smuttede den i Skjul!

Constance.

Letsindig Sommerfugl, med purpurrode Vinger!

Til ærlig Trofasthed dig ingen Elskov tvinger!

Skönt er dit Vinge-par; mod Skyen var din Fart--
Men ha du er en Drm, og du maa dale snart.
Torræderff er din Flugt! Og vee det Barn, som troede
At Drmens stærke Kraft i dine Vinger boede.
Snart glemmer Himlen du og Helligdommens Lund
Paa Mofens grønne men bedragelige Grund.

Vernille.

Man her i Verden ei maa regne alt saa noie!
Var Henrik utro mig, hvi skulde det mig bøie?
Man lever kun engang i dette korte Liv;
I Tide sørge maa man for sin Tidsfordriv.
Det halv fortryder mig, at jeg har Troknen varet,
At Hemmeligheden jeg dem strax har aabenbaret.
Jeg havde ikke troet --

Constance.

Skynd dig! Forlad mig nu!
Spørg dig forsigtig for i Byen! Hører du?

Hvor denne Møller boer -- i ligegyldig Tone --
Spørg om Leanders Huns -- om Mølleren -- hans Kone --

Vernille.

Hun boer vel hos sin Mand.

Constance.

Dg bring mig saa Besked! --

O Gud! var det hans Spøg? var det Letsindeghed?
Var det -- Leander mig! Den tro, den vakre Veiler!
Jeg seer ham endnu staae, mens langsomt Skibet seiler
Fra Middagelinien til skyggesulde Nor,
Hvor færre Blomster, men hvor større Trofskab boer.
Jeg utaalmodig seer ham med sit Nie følge
Den altfor langsomme, den doyne Havets Bølge!
Jeg seer ham ile med sin Brud til Strandens Bred,
Hvor Altret hæver sig, hvor vi skal knæle ned!
Dg nu --

Vernille.

Som Søfolk er! Har Skibet kastet Anker,

Saa falde Skipperne paa løselige Tanker:
 Imens de er ombord, ja saa gaaer alting godt!
 Det spørger deres Mod, at Vandet er saa vaadt.
 Man undertiden selv har seet Matroser læse,
 Naar Vinden altfor stærkt begyndte med at blæse;
 Men knap er de i Land og reent for Faren fri,
 Saa er Gudsfrugtighed og Erbarhed forbi.
 Saa svingle de omkring. De ere vant til Søen,
 Deraf det kommer vel, de kan ei staae paa Ben!
 Da blive jordsyg de! Gaae ondt! Maae kaste op!
 Skiondt de som Fugle nys fløi om i Mastens Top.
 Da glemme de og reent de gamle Hiertenskiøre.
 (sukker)
 Det er i deres Art! Det kan ei andet være!

Constance.

Forlad mig! Speid! Vær klog! Giv mig ei Tiden lang!
 Du finder mig igien i denne Bøgegang.
 (Pernille gaaer; Constance sætter sig i melankol-
 ske Tanker paa en Bænk.)

Jeronimus kommer med Arv.
Saa Arv! Gaae du nu hjem! Du seer mig aldrig mere.
Hils din utro Madam!

Arv.

Vil Husbond besfentere?

Betænk Jer hvad I gjør!

Jeronimus.

Hun kan sit Mølleri
Fortsætte, naar det er med hendes Mand forbi.
Tien hende tro min Søn!

Arv.

Hvad gjør da I saalænge?

Jeronimus.

Seg? Jeg vil drukne mig.

Arv.

I ah!

Jeronimus.

Jeg vil mig hænge!

Hrv.

Først draunet og saa hængt! I Vre Husbonds Ord,
Betænk Jer hvad I gier, det er et dobbelt Mord.

Geronimus.

Jeg vil ei længer staae i Veien, maa du vide
De ublue Elskere.

Hrv.

Id nu saa gaae til Side!

Geronimus.

Jeg gaaer!

Hrv.

Men ei saa langt. Luk Jeres Vine til!
Man tvinger ingen til at see, hvad han ei vil.

Geronimus.

Ja ja, min gode Dreng, Jeg lukker mine Vine!

Hrv.

Snart vender Lykken ud det Glatte, snart det Løine.

Jeronimus.

Gaa! Jeg er desperat. Hift henne er en Dam,
Den vil jeg springe i.

Arv.

Jh fy! det var en Skam.
Hvor vilde siden Folk ei undre sig og studse!
Er Herr Jeronimus nu blevet en Karusse?
Man vilde spørge; som man kaster i en Park,
Og fisker siden op, og sælger for en Mark?

Jeronimus.

Hift strækker sig en Green. Hielp mig i Træet klybe!
Der vil jeg hænge mig.

Arv.

Jh fy man hænger Tyve.

Hvad har J staalet?

Jeronimus (slaaer sine Hænder sammen).

Er der vel en stakkels Mand
Saa ynkelig bestædt, som jeg, i Kongens Land?

Ar v.

Dh manne! Hænge de? Jo vist, det vil hae Hede!
 De spise, drikke til; de blive tykke fede!
 Der er Peer Henriksen, som væver Uldengarn,
 I Byen, jeg er fra: Hans Kone fik et Barn
 Som ligned Rasmus Degn. Gav han sig til at græde?
 Hvad kommer det mig ved? han sagde; jeg vil æde!
 Han æder end den Dag i Dag. Og Drengen gaaer
 Og ligner Rasmus Degn, sin Fader, paa et Haar.

Jeronimus.

Du snakker som du har Forstand til.

Ar v.

Der er Peter,

Som gaaer med Bækken og med smussede Salveter;
 Som gler dem Pisser ind, naar Været blier dem trangt,
 Og rager Skiægget af paa Folk, naar det er langt.
 Hvad sagde han til een af sine bedste Kunder,
 Som vilde drille ham lidt Korn imellemstunder?

Geronimus.

Saa Arv! Det hjælper ei, det hjælper ei min Ven,
At med Exempler du mig af Historien
Beviser Taalmod paa Egtemandens Side.
Den som vil lide det -- i Guds Navn, lad ham lide!
Jeg holder det ei ud. Jeg meget heller døer,
End taaler mindste Plet af Rust paa min Hønner.

Arv.

Gud nade den, som har Hundørene saa blanke!

Geronimus.

Til Død og Undergang staar al min Hu og Tanke.

Arv (sagte).

Jeg mærker nok at det altsammen lidt forflaar,
Jeg Hoved gjøre maa saa hedt som jeg formaaer.

(høit i en præfende Tone)

Min gode Husbond! Kors! Hvortil fik I Fornuften?
At draagne sig i Vand, at hænge sig i Lusten,
Den Død er gandske nem; den er jo kort og mild;

Men hvad er Luft og Vand imod den røde Ild,
 Som truer Eder hist, isald I Jer forsynder,
 Og med at hænge Jer og draune Jer begynder?
 Nei tag Jer vel i Agt, go Husbond! Lyd mit Ord:
 Sky Luft, og Vand, og Ild, og lad I Jer i Jord
 Med Snorer sænkes ned ved Siden af de Andre,
 Naar Tiden er forhaand, og I herfra skal vandre.

Jeronimus.

Hie Arv! Du rører mig!

Arv (affides).

Ha, ha! jeg rører ham.

Nu vil jeg springe hjem og hente min Madam!
 Nu hans Samvittighed ham truer og ham dabler.
 Han pleier ikke just at ride naar han sadler

(hoit)

Altting tør blive godt. Nu gaaer jeg bort lidt Korn!
 Min Husbond! glem dog ei det Spøgelse med Horn,
 Som --

J e r o n i m u s (i en fløgende Tone).

Epogelse med Horn? Han gjør mig ikke bange.
Ifsald han stanger mig, saa kan jeg ogsaa stange.

A r v (sagte).

Han er forvirret i sin Hjerne, stakkels Mand!

Nu vil jeg skynde mig det bedste som jeg kan.

(han gaaer.)

C o n s t a n c e

(træder sværmerisk frem uden at bemærke Jeronimus).

Saftgrønne danske Skov! hvor Aftenrøden maaler

De dunkle Hvælvinger med sine lange Straaler;

Et Fængsel est du mig, hvor Buen hvælver ned

Med grønne Pletter af en usund Tugtighed.

Den hulde Rørlighed er veget fra mit Hierte,

Dg al Naturens Lyst forvandler sig til Smerte.

I Einiens Hebe har det golde Rør min Lyst,

Jeg var i Paradis ved min Leanders Bryst.

Dg hvert ufrugtbart Straa, som Dagens Ild forgyldte,

Med Sukkets søde Marv mig hellig Elskov fyldte.
 O! hvor misunder jeg paa Herthas grønne Ve
 Skiondt rig, og fri, og smuk, og europæisk Mø,
 Den sorte Qvinde, der, naar Aftenstraalen leger
 I usle Hytte veed at trefse vist sin Neger.
 Hun synker til hans Bryst, hun glemmer al sin Qual—
 Jeg er ulykkelig selv midt i Greias Sal!

Geronimus

(paa den anden Side i samme Tilstand).

Du smukke danske Skov! Det hjælper ei du slutter
 Dit Løv saa tæt, herind dog Aftensolen smutter.
 Hvor ofte har jeg her som Barn fornøiet mig!
 Og selv som ældre Mand jeg glad besøgte dig,
 Naar paa en Holfsteensvogn herhid vi monne age,
 At nyde i dit Skid en Steg, en Søstertage.
 Nu boer jeg ved din Port! Hvad er min Glæde nu?
 Du er hvad før du var, men jeg er ei som du!
 Al i den trange By, hvor endnu Kiærligheden

Husvælede mit Sind, der var jeg i et Eden.
I Leonores Arm hvert Hus var mig et Træ,
Hvert Skildt et Bøgesov, hvert Menneske et Fæ!
Et Lam! af dem som gaaer og tripper om paa Marken,
Som i den ældre Tid, en Skat for Patriarken!
O hvor misgunder jeg, skændt en velholden Mand,
Med Mølle til min Gaard og med et Stykke Land,
Den krumme Strandcadet, som Hedens Glød maa lide,
Med Hovedet sluttet i en vægtig Fleskeside!
Hans Hustru elsker ham! Hun skænker ham en Dram,
Mens jeg den bittre Død mig drækker i en Dam.

Constance.

Hvem er den stakkels Mand? Han sine Hænder vrider!

Geronimus.

Hvad vil det arme Barn? Mig synes at hun lider!

Constance.

Han Panden melankolsk i dybe Rynker flaaer.

Geronimus

J hendes Vine blaae jeg seer den salte Taar.

Constance.

Hvad kan han sørge for?

Geronimus.

Hvi hendes Taarer rinde?

Constance.

Af!

Geronimus.

Gomfru!

Constance.

Kaldte de?

Geronimus.

Der Diener!

Constance.

Dienerinde!

Geronimus.

De sukker?

Constance.

De har grædt!

Geronimus.

Jeg? Ikke det jeg veed.

Constance.

Det seer man tydeligt.

Geronimus

Har De Medlidenhed?

Constance.

Jeg liber selv.

Geronimus.

Af! af! De unge Damer lide

Gnuellem over hvad de selv ei rigtig vide.

Min Smerte er reel.

Constance.

Ei meer reel end min!

Jeronimus.

Sit fulde Hyre har Enhver maaſkee med ſin.

Vi vil ei trættes!

Conſtance.

Hvad har Dem, min Herre, ſmertet?

Jeronimus.

Dyb Sorg fortrolig gjør, og aabner Sorgen Hiertet.

Conſtance.

Fortro mig Deres Sorg!

Jeronimus.

Men paa den Condition,

At De ſkal ſikænte mig en lignende Portion.

Conſtance.

Det lover jeg Dem her! Den Smerte, ſom vi dele,

Er ikke ſlet ſaa tung at bære, ſom den Hele.

Jeronimus (ſagte).

Den Vige har Forſtand.

Constance.

Saa rørte Dem mit Suk?

Jeronimus.

Til Hiertet.

Constance.

Gode Mand!

Jeronimus (sagte).

J Sandhed hun er smuk.

Constance.

Siig mig da deres Nød! En Mand i deres Alder
Af alle Guderne sædvanligst Plutus kalder.

Har han bedraget dem? Lillukket dem sit Slot?

Hvad bøier Deres Mod? Et Tab? En Bankerot?

Jeronimus.

Et Tab? Ja sikkerlig! Og det et Tab paa Moden.

En Bankerot, som tvang mig til at lukke Bogen

For dette usle Liv. Her har jeg malet Meel!
Mig kalder Skæbnen til en anden Verdensdeel.

Constance.

O! lykkelig er den, som ikkun Guld har mistet.

Jeronimus.

Og hvoraf veed De da, hvad Skæbne jeg har fristet?
Hvad Alder har jeg da? De demmer mig i Flæng!
Er man en Olding strax, naar ei man er en Dreng?

Constance.

Tilgiv mig, hvis jeg har fornærmet Dem!

Jeronimus.

De græder

Maaskee fordi De ei fik smukke Dandseskæder,
Fordi en Snappenaal har udgydt deres Blod,
Fordi den trange Sko har trykt den spæde Fod.
Mig saarer Troloshed! Jeg er -- o! paa min Vre
Jeg skammer mig! Jeg er det Værste man kan være!

Og derfor vil jeg nu ei heller være meer.

En frænket Egtemand, kort sagt, De for Dem seer.

Constance.

Og her De for Dem seer en opbragt Elskerinde.

Troløse, falske Ven!

Jeronimus.

Troløse, falske Qvinde!

Constance.

Letsindig løber han nu for en Anden vild.

Jeronimus.

En Sprædehøse har hun frænket al sin Jld.

Constance.

Han elskte mig saa høit!

Jeronimus.

Han sover mig til det Samme.

Constance.

Gud straffe Mølleren! Gud straffe hans Madamme!

Jeronimus.

Hvad Mølleren?

Constance.

Kan ei en saadan gammel Mand
Sin Kone ave? Ha, hvor er da hans Forstand?

Jeronimus.

Hvis De var givt, saa sang De vel i andre Toner.
Troer De det er saa let, Mamsel, at ave Koner?
Vand ei den stakkels Mand!

Constance.

De kiender ham jo ei!

Jeronimus.

Han er min Næste: han er Møller, hører jeg.

Constance.

De er en Møller? De?

Jeronimus.

Fuimus Troels!

Constance.

Dem da

Tilhører Messen her?

Geronimus.

Ei meer.

Constance.

Og Konen?

Geronimus.

Hvem da?

Hvad for en Kone?

Constance.

Hun, som røved mig -- o Gud!

Geronimus.

O Himmel! Skulde De? De er?

Constance.

Den Falskes Brud!

G e r o n i m u s.

Og jeg den Falskes Mand!

C o n s t a n c e.

Lilsældet os skal væbne?

O fiældue Styrelse!

G e r o n i m u s.

Forunderlige Skæbne!

(Pause)

C o n s t a n c e (med Hæftighed).

Det er da ganske vist? Hans Troloshed er klar?

G e r o n i m u s.

Gud bedre mig! den er kun altfor aabenbar.

C o n s t a n c e.

Hun elsker ham igien?

G e r o n i m u s.

Ja ja! det kan jeg sande.

Det koster Hovedbrud at faae det i min Pande;

Nu kan der føles paa. Det er kun altfor sandt.

Constance.

Min! Herre!

Jeronimus.

Ja!

Constance.

Vor Hævn maa være eclatant!

Jeronimus.

Vor Hævn? Hvad er vor Hævn? Den gjør det Onde værre.

Constance.

Hør mig!

Jeronimus.

Jeg hører alt.

Constance.

Jeg elsker Dem, min Herre.

Jeronimus.

De mig?

Constance.

Tilbeder Dem!

Geronimus.

De sværmer!

Constance.

Jeg er ung --

Geronimus.

Det merker man!

Constance.

Emuf --

Geronimus.

Ja!

Constance.

Alf Guld og Penge tung.

Geronimus.

Den Ballast er beqvem til Livets Sø at seile!

Og Skionhed er et Flag, som aldrig det kan seile

De fleste stryge for. Jeg er saa daarlig ei,

At vel jeg mærker hvad De sigter for en Vef.

Nu vil De hævne Dem, og Kixæsten bedrøve!

Min Kone røved Dem der Brudgom --

Constance.

Jeg vil røve

Til Siengfeld hendes Mand!

Jeronimus.

Det har De ei behov.

Hun har alt givet Slip frivillig paa et No,

Com ei hun skytter om.

Constance.

De kender lidt til Koner!

Et Bryllup holde vi med Pauker og Kanoner.

Tro mig det ærgrer dem! Saa gjør vi dem Visit,

Med Løber og Lakai, sex Heste; komme tit.

Seer De, jeg kjober Dem et Baroni, en Titel!

Jeronimus.

Den passer ikkun slet mig til min Møllerfittel.

Constance (med ndbrydende Taarer).

Saa skal du græmme dig, steenhjertede Barbar!

Og ønske dig igien at være hvad du var.

Saa skal du see, Barbar, mig som et Blomster svinde!

Saa skal du see mig døe! Elsk saa din falske Qvinde!

Saa har du No for mig! Saa est du jo bønhart!

Jeronimus (med Ild).

Skæld ei den Arme, som en Nisling har forført!

Constance.

Forført? Han hende? Nei, derpaa jeg lod mig myrde!

Jeg kiender ham: Han var en tro, en kjærlig Hyrde.

Han elskte mig saa høit! Jeg var hans Hierte Alt,

For han ulykkelig i hendes Snare faldt.

Jeronimus (opbragt).

I hendes Snare faldt? Min Jomfru, tag Dem vare!

Jeg taaler ei et Ord! Hun spændte ingen Snare!

Det var en kjærlig Siæl, saa yndig og saa vilis:

J sent War leved vi som i et Paradis.

Jeg saared hende tit med ufortiente Brede,
Hun vidste altid blid at kisle strax min Hede.
Det var en sielden Skat. (han græder) Jeg hader hende et,
Den Stakkel! Hun er meer ulykkelig end jeg!

Le o n o r e, som er kommen ind med Le a n d e r
og har holdt sig i Baggrunden, iler hen
og omfavner ham.

Min Ven! min elskte Mand! End kan du rolig bygge
Paa din Lenores Dyd! Du frygter for en Skygge.

Le a n d e r (paa den anden Side).

Constance! Ekionne Varn! Leander er dig tro:
Din Tvivl har saaret ham, din Omhed gjør ham fro.
Tilgiv en flygtig Spøg, som ei dig kunde drille,

(Smilende og med Bægt)

Hvis meer du havde troet Leander end Pernille!
(han kysser hendes Haand.)

Constance.

Leander! Kan jeg troe? Nei det gaaer altfor vidt!
Imellem Fremmede! Sligt overgivent Skridt?

Leander

Imellem Fremmede? Du spørger min Veninde!
Der staaer din Svoger jo og her din Svigerinde.

Geronimus.

Hvad mener han med det?

Leonore.

Geronimus omfavn

Din yngste Broer, og kiend dig ved Leanders Navn.

Geronimus.

Leanders Navn?

Leander

(strækker sine Arme ud imod ham).

Betragt ham ret i dine Briller!

Nu staaer han ikke meer for dig som Skuespiller.

Du kiendte ham jo strax! Han blev dit Hierte kjær,
Selv i den falske Dragt, fortrædelig og sær.

Da talte Hiertet alt!

Jeronimus.

(Sætter sine Briller paa og betragter ham)

Leander.

Kan du en Lighed hitte?

Jeronimus (hukkende).

Jeg kiender dine Træk, min salig Moer Birgitte!

(falder ham grædende om Halsen)

Din Gæsthy! hvorfor har du gjort mig det imod?

Jeg seer det staaer med dig end paa den gamle Tod.

Du er en Ugelspil! Din Reise har ei nyttet.

Leander.

Nei! Nisserne med mig til Indien er flyttet,

Dg hid fra Indien til Kiøbenhavn igien.

Leonore (til Constance.

Omsavn mig, beste Barn! og tilgiv Deres Ven!

Constance (til Jeronimus).

De er Jeronimus? Leander Deres Broder?

Jeronimus (med Latter og Graad paa eengang).

Jeg kender ham igjen. Han ligner jo sin Moder,

Den Spitsbub!

Leonore.

Skæld ham ei, lad Naade gaae for Ret!

Omsavn ham inderligt og Synderne forgiæt!

Jeg havde ham tiltænkt en værre Straf derhenne,

Udvaret tidlig nok; men kan det ikke nænne!

Thi Meningen var god: Han vilde straffe her

Sin Broders Nidklærhed, sin Kiærestes især.

Han vilde pludselig Familien forene;

Men componere først en lille tragisk Scene,

Som skulde vise os: at en Ugudelig

Har mange Plager, som -- han selv bereder sig!

Henrik, som har holdt sig tilbage med Pernille, træder besteden frem.

Madamen glemmer Gæt, som vist hun ikke nønner!

Leonore.

Hvad da?

Henrik.

Nødvendighed og Nyttens af en Diener,

Som har Opdragelse, som er sin Herre tro,

Og som forstaaer lidt meer end blot at børste Skoe.

Leonore (kærlig).

Geronimus!

Geronimus (ligesaa).

Lenor'!

Constance (henrykt).

Leander!

Leander (ligesaa).

Min Constance!

Henrik (parodisk).

Vernille!

Vernille.

Henrik!

(Alle tre Par omfavne hinanden.)

Henrik.

Alt! En Triplealliance!

(Pause)

Geronimus.

Men fy hvad skurrer der? Det gaaer til Been og Marv!

Leander

Som naar man gnider Glas!

Leonore.

I Sandhed, det er Arv.

Arv kommer gnidende paa en Glaske med en
Prop uden at mærke de Andre.

Nei det har ingen Art! Jeg meer ei gnide gidder!

Det er dog intet mod Kanallifuglens Qvidder.

Det veier den ei op! Jeg fattig Karl! Jeg Gæ!

Jeg Toffe som jeg er! Fordømte lille Krø!

G e r o n i m u s.

Hvad gaaer der af ham nu?

A r v.

Hvis jeg den ikke bringer?

Hvad sliig en Spirrevip nu ogsaa skal med Binger!

G e r o n i m u s

Arv! Arv! Hvad er der hændt?

A r v.

Et Menneſſe, min Tro,

Har ikke een engang, og ſligt et Bæſt har to!

Men jeg probere maae endnu et lille Stykke.

(han guider og ryſter igien paa Hovedet)

G e r o n i m u s.

Arv! Arv! Hvad er der skeet?

A r v.

Alf Husbond! en Ulykke!

G e r o n i m u s.

Du seer mig glad igien. Jeg er en holden Mand..

A r v.

Det veed jeg nok!

G e r o n i m u s.

Og dog?

A r v.

Jeg vilde fræe lidt Sand

I Fuglens Fuglebuur -- Det har jeg giort saa ofte.

(grædende)

Jeg vilde mistet for min bedste Søndagskofte!

Leonore.

Saa fløi vel Fuglen bort?

Hrv.

Vær stille! Hillebø!

Der hopper den igien. (han vil kaste sin Hue efter den)

Men nei det var en Grø!

Leander.

Tilgiv den skakkels Karl, min skønne Svigerinde!

I dette lille Tab maae vi os alle finde.

See, Skiebneu hæver sig; men skaansom dog og blid:

Kanarifuglen gav Anledning til vor Strid,

Kanarifuglen en usynlig Haand os røver.

Forsoningsofferet er givet, nu bedrøver

Os ingen Nemesis. Flyv kun, min lille Ven!

Til en kanarisk Øe og til Vestindien!

Fortæl der hver Bekendt, at vi er lykkelige.

Syng om vort Eventyr, Leander og hans Pige!

Jerónimus.

Syng om Jerónimus, som til sin Fremtids Lær
Til sin Fornuft igjen!

Arv.

Og glem ei heller Arv!

Holbergs Jubelfest.

Forpil

af

Dehlenschläger.

Kjøbenhavn.

Trykt i H. S. Poppes Bogtrykkerie.

1822.

Handwritten text, possibly a title or header, appearing as a mirror image.

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Handwritten text, possibly a title or header, appearing as a mirror image.

Handwritten text, possibly a title or header, appearing as a mirror image.

Handwritten text, possibly a title or header, appearing as a mirror image.

Handwritten text, possibly a date or reference number.

Holbergs Jubelfest.

Personerne.

Faderen.

Moderen.

Laura.

Amalia.

Adolf.

Vilhelm.

Sanna.

En Frue.

Giæster.

Tienere.

Bønder og Landsbyfolk.

Mnemosyne, Erindringens Gudinde.

(En Hauge, i Baggrunden et Lysthuus med For-
hæng. Det er Aften, et Par Fakler brænde
paa hver Side).

Amalia og Laura komme med Krands.

Amalia.

Min Krands er færdig.

Laura.

Min er ligesaa.

Amalia.

Og ingen af os veed, til hvem den er.

Gaaer! binder hver en Krands af Havens Blomster,

Befalte Fader, hænger dem saa hen

Paa dækte Lysthuus, hvor I finde Kroge.

Laura.

Der staaer den nu, den gaadefulde Bygning!
 Vel tusindgange har jeg siddet der,
 Og syet og strikket, læst; hver Krog deri
 Var saa bekiendt, at jeg af Riedsomhed
 Har ofte gabet over den. Og nu?
 Nu kneiser det Stillads jo med et Forhæng,
 Som om det var et Fæstot, pludselig
 Hidtryllet ved Aladdin's Underlampe.

Amalia.

Ja! som det hellige Huus, hist i Loretto.

Laura.

Hvad mon det Kæmpe-Rokæg ruger ud?
 Der er i Sandhed Levende deri;
 Jeg sjner Lys igiennem Sprækkerne.

Amalia.

Kom, lad os see derind!

Laura.

Men sagte, sagte,

Saa ingen mærker os.

(De vil kige ind i Lykthuset).

Adolf (springer frem og forhindrer dem).

Adolf.

Men heldigviis

For os, endskiøndt uheldigviis for Eder,

Har nogen mærket det. Du milde Gud!

Hvad Naturel dog stikker i de Qvinder.

Er der da intet Slør i Verden, som

J jo skal have? Ingen Sprække hvor

Igiennem Eders Pine ei skal titte?

Skal J da ud for eet gientage Eras

Ulydighed i Paradisets Hauge?

Og veed J ei, at der er mange Ting

Som takke Skiølet for sin største Gude?

Det var I dog som Fruentimmer vide!

Laura.

Men bedste Adolf, løs os denne Gaade!

Du gjør mig næsten endnu meer forundret

End dette Lysthuus. Vi har maattet pynte

Os i vor bedste Stads! Du derimod

Staaer overstøvet her i Hverdagsfrak,

Og med en Hammer! Hvad skal det betyde?

Amalia.

Begriber Du endnu ei Sagen, Laura?

Han forestiller Troldmand hos Casorti,

Moureddin i Aladdin, eller Kaspar

I Jægerbrønden. Det er ham, som gjør

Besværgelserne.

Adolf.

Lader mig med Fred,

Forvovne Piger! holder mig ei op.

Udretter hvad vor Fader har befale!

Er Eders Krandsø færdige?

Amalia.

Her er de,

Saa smukke som man faaer dem i September:

Med Roser, med Levkoier, Gyldeblaffer,

Med Lilier, Negliker, kan vi ei tiene;

Men røde, violette Aftere,

Med Latyrus og Malver, har vi nok;

Og de kan pynte prægtigt i det Grønne.

Adolf.

Og det er ganske just som det bør være;

Eh! Den, hvem disse Krandsø bindes til,

Var ingen sværmerst Lillie, kærlig Rose

Forelskt Levkøi, phantastisk Neglike;

Det var en broget frisk Septemberaster,

Der glindsed i det Grønne, som en Stjerne

Paa Mattens mørkeblaa, og græged Øiet.

Laura.

Her er, som os befalet: Krusemynt
Og Ambra, Balsam, Hjertensfryd.

Adolf.

Det saa!

Det er Ingredienserne, som skal
I Tryllekiedlen kastes, for at virke.
O nu, I mine søsterlige Damer!
Jeg anbefaler mig i Eders Naade,
Og beder Jer, ei meer forstyrre mig.
Snart kommer Fader hid med Gjæsterne,
Saa klarer Sagen let sig af sig selv.

(han gaaer).

Laura.

Det er aldeles ubegribeligt!
At her en Fødselsdag skal helligholdes,
Det seer man vel paa alle Gulemærker.
Men hvis? Det er ei Faders eller Moders,

Ei Adolfs, Vilhelms, ei Lovises, Hannas,
Ei Din, ei min. Vor Konges og vor Dronnings
Kan det endnu jo heller ikke være.

Hvis er det da?

(til en Tiener som kommer med Stole).

Hør sig mig, kære Lars!

Hvad spilles her for en Comødie?

Tieneren.

Jeg troer det er de nysgierrige Fruentim-
mere af Gensfru Viehl, eller saadan noget fra
den Tid af.

(gaaer).

Amalia.

Den Knægt! Mon det var Dumhed eller Ondskab?

Laura.

Taalmodighed! Vor Nød er overstridt:

Der kommer Fader med det hele Selskab.

Men Wilhelm og Cousine Hanna fattes.

De har vist ogsaa Roller nu at spille.

Amalia.

Vi spille dog i Grunden ogsaa med

Fremstille jo Tilskuernes Forventning!

Laura.

Nu er det mig ret kiært, jeg intet veed;

Nu Overraskelsen vil mere dobbelt.

(De træde tilside).

Selskabet (som bestaaer af det hele Skuespil-
personale, undtagen de endnu Rollehavende,
kommer Parvis ind under Musik, og samler
sig om Lysthuset).

Faderen (naar alt er roligt).

J undres alle, mine Kjære Venner!

Og spørge, hvad betyder dette Optog?

En lille Landsbyfest, det seer man vel,

Men J begriber ei hvorfor? Vi have

Den Skik at feire Husets Fødselsdage,
 I mine Tanker en huldfuld Skik!
 Ei fkeer det af Forsænglighed, for Opsigt;
 Det er en fælles Tak til Glædens Giver,
 Som skjænkte os den skjønne Fryd: at leve!
 Det er et Offer paa Erindrings Alter,
 En Blomst, som kastes hen i Tidens Strøm,
 Hvergang den gaaer en Milepæl forbi.
 En saadan Fæst beforder Enighed
 Ved Vettens Urne, smelter Hjerterne
 Til from Begeistring for det Helligste.
 Thi Kjærlighed til Gud og Næsten, er
 Det Helligste, som adler Øjeblikket,
 Og knytter Haabet til Erindringen.
 Hvo har ei følt sig Blussen i sit Byst,
 Naar Morgnen smilte til det lille Bord,
 Sædt blomstersmykt, med Kostbarheder; Skjøndt
 Af Pengeværd kun ringe, usfatterligt,

Ved Hjerterne, som rakte dem. Naar Kredsen
 Af Benner sad ved glade Middagsbord,
 Og Glasset klang, og Festens Helt blev nævnt;
 Hvo fik ei kjække Taarer i sit Øie,
 Og følte Kildren dybt i alle Nerver,
 Af overjordiff Salighed, af Ahnen
 Om større Fryd, hin Side Jordelivet?

Moderen.

O Fader, kjære Fader, Du bereder
 Os daglig Fester ved Din Munterhed!
 Din Manddomskraft udbreder Held iblandt os.

Faderen.

Vor Kreds er liden; men det Store fremstaaer
 Kun ved det Smaas Forbindelser; og hvor
 Teglstenen ikke først er hårdet i
 Saandrægtighedens Flamme, der opstaaer
 Ei Pyramiderne for Evigheden.

Laura.

Men, bedste Fader! sig os dog, hvad er det?
 Nu er dog Tiden kommen. Dvæl ei længer!
 Riv Sløret bort fra dette Hemmelige,
 Og løs os Gaaden! Hvis er denne Fæst?
 Hvo er den lykkelige Ven iblandt os,
 Hvis Held: "at leve" vore Hjerter dele?

Faderen (alvorlig med Bøllese).

Han lever ikke meer iblandt os Børn!
 Længst dækte Gravens Mulm den Edles Been,
 Og hvis Du søgte om ham, hvor han laae —
 Fandt neppe Du maaskee en Haandfuld Aske!

Laura (forundret).

En Død?

Amalia (ligesaa).

En Døds Erindring?

Flere.

Hvem dog? Hvem?

Faderen.

Ei var det blot de holde Fædres Skif
 At drikke Fæsteness, at holde Gilder
 Til Livets Hæder! Store Horn blev tomt
 Ved Høitidslag, til den Hensarnes Minni.

Amalia.

Er det den kjære Bedstefars Erindring
 Du nu vil hælde? Ak, jeg kan ei gaac
 Liigstenen under Lindetræets Skygge
 Forbi paa Kirkegaarden uden Taarer.

Faderen.

Ham hviler sødt! vi mindes daglig ham;
 Men ham tilhører ikke denne Fæst.
 En anden elsket Død.

Moderen.

Hvem kan det være?

Gud var os naadig, i vor lille Kreds
 Har Dødens Ødelæggelser ei raset,

Og vi har ingen nær beslægtet Frænde
Meer at begræde.

Faderen (smilende).

Han skal heller ei
Begrædes, denne kjære Hedengangne;
Hans Minde skal kun hødres, og hans Fæst
Skal vederqvæge os.

Fler.

Hvem er det dog?

Faderen.

Du talde Moder, om vor lille Kreds!
Den Kreds, jeg mener, er ei heller stor,
Skjøndt den indfatter dog et Fædreland.

Moderen.

Ha, nu begynder jeg —

Faderen.

Men ofte findes
I Hytten, hvad man savner i Palladset;

Og det er ei Udstrækningen af Land,
 Som klækker sieldenædle Frugter frem.
 Vort Danmark er kun lidet i sin Omfang,
 Dog har det frembragt Mænd i Tidens Fylde,
 Som man i mange store Strækninger
 Forgieves leder efter.

Moderen.

Siig hans Navn!

Faderen.

Giæt ham! — Han virkte her for hundred Aar,
 Det er hans Jubelfest vi helligholde.
 End ruged Mørket over Aand og Snille,
 I Fordomslænker raved Tankerne;
 Han tændte Faklen, aflag mange Tidsler,
 Rødsled Jorden, redded Stene bort,
 Og luged Ukrudt i den store Hauge,
 At Fremtids gode Frugter kunde trives.

Laura (hurtig med Ild).

Ha Holberg!

Moderen og Amalia.

Ludvig Holberg!

Alle.

Holbergs Minde!

En Frue af Selskabet.

I Sandhed? Det er da for Baron Holberg,
At nogle Vers i Aften reciteres?

Faderen.

Nei, naadig Frue! Ei for Baron Holberg;
For Digteren, Historiens Forfatter,
Og Fædrelandets gavnmildsande Ven.

Frue

(trækker ham halv tilside).

Det skulde De ei vove, bedste Ven!

Det kan befordre let den slette Smag.

Holberg er ikke længer Mand for os.

Han var ei uden Hoved, Gud bevares,
 Paa ingen Maade; han var vittig, klog;
 Men plump, uartig, grov! Han passer sig
 Ei meer for vore Tider. Unge Piger
 Kan ikke see hans Løier uden Rødmen;
 Selv gifte Koner maae flaae Diet ned.
 Hvad skal vi med det gamle Huusgeraad,
 Naar vi har smagfuldglatte nye Møbler?

Faderen.

Men nye Møbler ofte gjort paa Kieb.
 O kjære Frue, viis de har et Hjerte!
 Haan ei den gamle Bedstefaderstol,
 Der staaer i Krogen fra de ældre Tider;
 Dens Hængsler er af ægte Selv, og Træet
 Af Ibenholt, saa haardt og fast som Steen;
 I saadant Bed kan Ormen ikke gnave!
 De taler om hans Plumphed? — Det er sandt,
 Der kommer Talemaader for hos Holberg

Der høre Tiden til, og som man let
 Kan overstryge eller overspringe.
 Bryd dem dog ei om Speilets gamle Snørkler,
 Naar selv det er et flebent, fældent Glar,
 Og med et ædelt Folie, som viser
 Hvert ægte Træk af Livets Daarlighed.
 See Dem i Speilet, Frue! De vil finde
 Det giver ærligt Billedet tilbage.
 Det smigrer ei, som mange nye Speile;
 Og det er intet listigdannet Hjulspeil,
 Som, efter Ønske, svulmer og formindsker.
 Lad Speilet hænge! det er Diamant,
 De slaaer det ei i Stykker!

En Tjener (kommer og siger sagte:).

Naadig Frue!

Frue.

Hvad vil Du?

Tieneren.

Herren sender mig, at sige:

Den tredie Mand til Rhomberen blev syg;

Han beder Deres Naade selv at ile,

Hvis ikke Spillet skal gaae reent i Staa.

Fruen.

Siig, jeg skal komme!

(Tieneren gaaer).

Fruen (til Faderen).

Tilgiv, kjære Ven,

Min Mand hjemkalder mig — Forretninger —

Huussager —

Faderen.

Gaae for alt. Veneer Dem ei!

Fruen.

Jeg anbefaler mig! Vi sees paa Søndag,

Ei sandt? Og skilles ad som gode Venner,

Skiondt vi om Smagen har forskiellig Mening.

Faderen.

O upaatvivelselig! Gaae De med Gud.

Hils Deres gode Mand! Vi sees paa Søndag.

Fruen.

Farvel min Bedste!

Moderen.

Nu alt?

Fruen (til Selskabet).

Tienerinde!

(gaaer).

Faderen (efter et lidet Ophold).

Og er der fleer, som ynde Holberg ei,

Og finde denne Fest upasselig —

Den gaae med Gud! Vi skilles uden Nag,

Vi tvinger ingen! Kunstens høie Skønhed

Maa føles frit, og ingen slavisk Haand

Vor flatte Laurbær i en Preskrands

Alle.

Vi elste den udsødelige Holberg,
Og samles alle glade til hans Fest.

Faderen.

Saa sætter Eder Benner! Tager Sæde!

Vor Fest er kort, Indretningen enfoldig.

Seer I det Lysthuus med sit lille Forhæng?

Det forestiller Holbergs skjulte Børksted,

Det snevre Kammer, hvor hans Genius

Undfik, og fødte Tankebilleder,

Som siden snart i listigklare Farver

Sig aabenbared giennem Kunstens Nat.

Saaledes skal da nu i lyse Omrids

De Stikkelser fremstaae, vor Digter skabte,

Og straae frem i Haugens Aftendæmring.

(Musik. Wilhelm og Hanna komme i græst Costume, nærme sig, og træde op paa Godstykker, der er sat for dem til begge Sider af Lysthuset).

Laura (til Amalia).

Der kommer Wilhelm med Cousine Hanna.

Der seer Du! Er det ikke som jeg sagde?

Amalia.

Hvor deilig Flødt! Hvad forestille de?

Faderen.

Kald hende hvad I vil: Thalia, Evada,

Kald hende Klio, Polyhymnia;

Kald ham Apollo, Jocus eller Momus,

Alt som det passer sig, til hvad de sige.

Jeg bruger allegoriske Personer

Til Talsmand her for mine Tryllesyner,

Som mægtig jeg, med denne Tryllestav,

Fremkalder og befaler at forsvinde.

Men først maa dog Musikken aabne Sjælen,

Og stemme Phantasien til at følge.

(Der spilles en skøn, munter og prægtig Symphonie;
 herpaa gaaer Tæppet op for Lykthuset; og
 man seer følgende Transparenter, medens
 Vilhelm og Sanna fremsige neden-
 staaende Digte):

Peder Paars og Niels Klim.

Som Hørren fin af Rokken spindes,
 Saa spandt vor Digter, meer til Mars,
 I Skuespil, hvad samlet findes
 I en udødelig Peer Paars.

Kun kort var Reisen over Søen,
 Hvor Egir sine Vølger staaer,
 Men før nedpløier Gession Den,
 Før dette Skæmtedigt forgaaer.

Og gjerne vi fra Vjergets Kanter
 End lytte til hvad Klim har seet,

Og følge med ham som Drabanter,
Naar selv han være vil Planet.

O Holberg! vel Din Lige fandtes,
Men sielden i saa munter Spot;
I Spanien kun en stor Cervantes
Dig hilser med sin Don Quixote.

(Imellem hvert Billed gaaer Tæppet ned for Lyk-
huset, og der spilles en passende Melodie).

Saga med Griffel og Skiold.

Ei blot udmærkte sig som Digter
Paa Livets Bei, hin store Mand,
Han kjendte lærde Forskers Pligter,
Og han beskrev sit Fædreland.

Vel see vi ham i Mørket famle,
Hvor gamle Helte Spøgen slye;

Han sølte lidet for det Gamle,
Men destomere for det Ny.

Hvo dadler ham, hvis han anvendte
Sin Bid i selve Sagas Hal?
Han Menneſket i Helten kiendte,
Og ſaae at Hovmod gif for Fald.

Og ſølte han ei ſteds det Stærke,
Ham undgif ingentid det Smaa;
Paa Sagas Skiold vi gjerne mærke
De Pletter, ſom han peger paa.

v. Bremen og Henrik.

See Splinten i ſin Broders Øje,
Men Viſken i ſit eget ei,

En gammel Synd, som alt den Høie
Stræng dadlede paa Livets Bei.

Hvor Synd og Onskab bryde Freden,
O straf dem paa alvorlig Wiis!

Men hvor det kun er Daarligheden,
Der svinger Spotten Tugtens Wiis.

Og herligt har os Holberg gottet
Med dette Kandestøberie!

Bliv Mesteren af Drengen spottet,
Da tilfredsstilles, mores vi.

Et hundred Aar man saae forsvinde,
Mon og slig Daarlighed forgik?

I alle Gader end vi finde
Gientagelser af gamle Skik.

Jean de France og Jeppe.

Til Yderlighed Støvet falder,
 Kun faae at holde Maade veed,
 Den gamle med den unge Alder
 Let falder til sig Daarlighed.

Skarnbassen, sort og fæl og kroget,
 Omvæltter sig i Sølen glad;
 Og Sommerfuglen let og broget
 Omflakker kun fra Blad til Blad.

See her to Billeder som neppe
 Dig kunde males mere tro:
 Den pæne Jean de France og Jeppe!
 Tænk hvilket Par! Ha sieldne To!

Den ene dovne Indenlandske,
 Stavnsbunden i sit Sølerie;

Den anden altfor pæne Franske,
 En lige Træl, skiondt indbildt fri.

Hvor herligt end os gotter ofte,
 Hvergang vi disse Skygger see,
 Den fulde Jeppe med sin Kofte,
 Den flauue Frands med sin Toupée.

Geert Westphaler og Vielgeschrey.

Gud skabte Lyd paa Mandens Læbe,
 Som Dyr han ei blev tynget ned,
 Han fik, for mere skiont at stræbe,
 Med Ordet sin Fleersidighed.

Men sladdrer han, hvor han bør handle,
 Og sværmer i affindig Hast,

Da see vi hurtigt sig forvandle
De skønne Gaver til en Last.

Her Holberg i en smuk Forvandling
Har viist, saa vittigt os som sandt,
At Ord er intet, uden Handling,
Og Handling uden Tanke — Tant!

Studentrup og Palzgreven.

Hvad mon vi vel hos Disse prise,
Som os i Polen drage ned?
Kan Lasten gotte selv den Vise?
Kan Dumhed more Vittighed?

Ja, Taabelighed vækker Latter,
Naar den fremstilles med Forstand,

Og Feilen, som sig selv ei fatter,
Tilgives halvt en stakkels Mand.

Det Taabelige med det Onde
Har tabt sig nu i hundred Aar;
Den jydskke Vonde, Siællands Vonde
Er agthar nu i bedre Aar.

Men glade vi tilbagevende
Til et historisk Malerie,
Som tydeligt os lader kiende
En Ufselhed — tildeels forbi.

Undskylder at tildeels vi sige;
Man seer desværre mangen Dag,
At Folk endnu er taabelige,
Og gotte sig ved Selvbedrag.

v. Tybo og Stygotius.

Hos Græker var Pallas Athene

Forenet: Lærdom: Tapperhed;

Den meste Tid i Verden ene

Stod disse Dyder, som vi veed.

"Herr Blækhorn" kaldte man den Lærde,

Naar selv man med en Kaarde gif,

Og hvor Soldaten var paa Færde

"Schock Schwerenoth!" han Navnet fik.

Nu skældte de ei meer hinanden,

Fra den Tid hver blev mere flog;

Nu bruges Sværd af lærde Standen,

Nu læser Officeer i Bog.

I Freden begge gaae i Frakke,

I Kampen strider Bon med Us;

Derfor tildeels vi, Holberg, takke
 Din Tybo, Din Stygotius.

Wilegaard. Engelke. Dorthé.

Vel holdes hine Barselsstuer
 Som fordum ei i Staden meer;
 Madamerne blev alle Fruer,
 Og Corsiks Skiæbne deelte fleer.

Formaliteter og Visiter
 Ei lade dog til at forgaae;
 En anden Masse Narren hitter,
 Og taer en anden Kiole paa.

Og Sladdersøstre med vi finde,
 Som snakke nu om andre Ting;

Og tause Særper — Tienerinde!

Med dybe Knifs og stolte Sving.

Vel hader Pocher man som Pokker,

Dog snøres Kroppen end i Buur,

Og Flætninger og Praeløkker

Snart vore til den gamle Tour.

Pantalone, Arlichino, Pierro.

Snart efter Kæsen følger Svien,

Satiren hævner Wiisdoms Tab,

Og Masken er i Poesien,

Hvad er Idee for Videnskab.

End daglig see vi jo desværre,

Selv i det største Publicum,

Rigdom: en gammel vranten Herre;

Armod hans Tiener: klog og dum.

De tiene ham, de ham bedrage,
 De lee med ham, de ham udlee.
 Hver mels vil sin egen Rage.
 Holberg fordansket har de Tre.

(Ved et Vink, forandres disse Drakter til):

Jeronimus, Henrik og Arv.

Saadan italienske Tone
 Blev oversat til Danskes Tare:
 Pierr', Arlichin' og Pantalone:
 Henrik, Jeronimus, og Arv!

Montanus og Jakob Berg.

Ei blot som Lærd, Uvidenheden
 Vor Holberg med sin Færle slog;
 Han mærkte Slangen vel i Eden
 Og Røgen ei for Flamme tog.

Pedanteriets Nat', som Svage
 Ei ændser om den Wises Fod,
 Der holder Forskeren tilbage,
 Var ham, som Barbarie, imod.

Han daared ikke Folianten,
 Dumbhed forstod han i Latin,
 Han saae i sorte Dragt Pedanten,
 Som praler med det tomme Skrin.

Han saae, — hvad findes jo saa ofte —
 Enfoldighed i lærde Mand,
 Og Blisdom i en Bondelofte,
 Med Wittighed og sund Forstand.

Vel veed vi: Kunstneren Vulcanus
 Cyclopen bruger i sit Bierg;
 Dog gierne see vi en Montanus
 Ydmyget af en Jakob Berg.

Ulysses. Gusman med M e l a m p e.

Ei for de Store blot at more
Med Smaafolks Lyder, Holberg skrev;
Nei, snart de Smaae og snart de Store
Han snærtet, alt som Lunet drev.

Mon vel en dum von Qvoten ene
Han haaned vittig her paa jydsk?
Er ei den hele Verdenscene
En Haupt und Statsaction paa Tydsk?

Smaae Lidenskaber Hiulet drive,
Ild gaaer af gamle Dragers Mund,
De stærke Kæmper sig aflive,
Og Kampens Aarsag — var en Hund!

Saaledes vi da fro beklappe
Den genialste Ironie,

Som under broget Narrekappe
 Kun viser sund Philosophie.

Rosiflengius. Philemon.

Som Morgenrøden, Solens Datter,
 Vort Taagerne forjage kan,
 Saa Taabelighed flyer for Latter,
 Naar Vittigheden har Forstand.'

Men uden et uskyldigt Hjerte,
 Der næres af en himmelsk Ild,
 Blier Klogten kun en ussel Kiærte,
 En Løgtemand, som leder vild.

Her har vor Digter os opstillet
 I ægte comisk Poesie
 Et træffende livsaligt Billede
 Af Verlighed og Hyklarie.

Selv en Philemon — tør han haabe
 At gaae paa Roser i sin Tid?
 Forhadet, forfulgt af mangen Taabe,
 Fordi han revsed ham med Bid.

Men kunde Tiden ham ei sandse,
 Leed han i Livet mangt et Savn —
 Nu flætter Evigheden Krands
 Om hans udsødelige Navn.

(Under Paukers og Trompeters Lyd indbringes Hol-
 bergs Bryllbilled. Landsbyefolkene behænge
 under glade Dandse Godsstykket og Føsthuset
 med Blomsterhængler, derpaa blier det
 stille, og

Mnemosyne træder langsomt frem med en
 Laurbærkrands.

I broget Kreds, hvor Livets Blikke lyne
 Kraft, Munterhed og Tid,

Alvorlig staar, tungfindig, Mnemosyne,
 Og stirrer paa den svundne Tid.

Ei Øjeblikkets Syner mig bedrage,
 Til Trost i mine Savn,
 Jeg seer i Mørket speidende tilbage,
 Og visker Støv af mangt et Navn.

Naar Tidens Børn letsindigt alt forglemme,
 I Nydelsernes Hiem,
 Da raaber jeg fra Mulmet med min Stemme,
 Og maner store Skygger frem.

Hvor mangen Helt, hvis kolde Haand sig klemte
 Kring Sværdet sidstegang,
 Har jeg bevaret, at man ei ham glemte,
 Ved Bautasteen og Mindesang.

Hvor mangen Vædning, som sit Norden gavned,
 Høit af sin Old erkiendt,

Har Mnemosyne nævnt, at ei han savned
 Udsadelighed, velfortient!

Men Den, som mine Døttres Hjertes vinder,
 Smykt i Apollos Glands,
 Hans Navn bestøves ei, han selv sig binder
 Uvisnelige Laurbærkrands!

Dig, hvem en Efterfølgert nu glad erkiender,
 Taknemmeligheds Følk,
 Din egen Krands Dig række disse Hænder,
 Ved Jubel af et henrykt Følk.

Thalia skænkte Dig sin bedste Maske,
 Til Glæde for Dit Land;

Og Sorøe stiger atter af sin Afke,
 At signe Dig som Dannemand!

(Under Paukers og Trompeters Lyd krandses
 hun Digterens Billed).

Den Skuespiller som forestilte

Faderen (træder frem og siger):

Vort Spil er endt! Nu kan kun Følelsen
 Forstærkes ved at hæve Illusionen.
 Vi staae ei i en Skov, men mellem Skærmer;
 Vort Aftensol er kun den matte Lampe;
 Vi er ei længer Herremænd og Hyrder,
 Kun Skuespillere, paa samme Bræder
 Hvor Holberg stod, og med sin Genius
 Forædledede den gamle danske Bunde.
 Taknemmelighed, hellig kjær Erindring,
 Opraaber os, til, efter hundred Aar,
 At hædre den udødelige Stifter.
 Og hvad vi føle, føler Dannerfolket!
 Det stimled hid, for giennem vort Organ
 At hylde ham, ham, Fædrelandets Yndling.
 Hvor let at røre Den, som alt er vort!
 At faae den skionne Taare til at flyde,

Som tindred alt i Piet, før vi talde.
 Istemmer Brødre, Syster da et Chor!
 At Tonekunsten tolke maa i Brimsen,
 Den Tak, hvortil vor Læbe mangler Ord,
 Det Suk som søger Digteren i Himlen!

C h o r.

Ham Aristofanes omfavner,
 Og Plautus trykker glad hans Haand.
 Cervantes ei sin Lige savner,
 Moliere traf en Broderaand.
 Den store Shakespear sig forundrer,
 Falstaff! din Skiald en Broder fandt.
 Og høit fra Dannerstoven dundrer
 En Seierslyd; thi Norden vandt.
 Ei, som i gammel Tid, ved Kampen,
 Forsærdelig med hærdet Bryst:
 En Stjerne trængte giennem Dampen

Og Taagen veeg fra Dannerkyst,
Forundret Sydens Slægter finde
Blandt Gotherne den tabte Glands.
Befignet Holberg er Dit Minde,
Uvisnelig Din Laurbærfrands!
Mens Østersøens Bøyer trille,
Og mens en Bøg i Skoven staaer,
Skal Danke glædes ved Dit Snille,
Og feire Dine Jubelaar!

